

แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
และแผนปฏิบัติงานกองทุนสิ่งแวดล้อม
พ.ศ. ๒๕๖๐

กองทุนสิ่งแวดล้อม
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๙)

สารบัญ

แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

*****

หน้าที่

บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์และทิศทางนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง	๔
๒.๑ สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ	๔
๒.๒ แนวโน้มสถานการณ์ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอนาคต	๙
๒.๓ ทิศทางนโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๔ นโยบายและแผนของกองทุนสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน	๑๗
๒.๕ ผลการวิเคราะห์นโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๒๓
บทที่ ๓ สถานะการเงินและแนวโน้มทิศทางการให้การสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม	๒๕
๓.๑ สถานะการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม	๒๕
๓.๒ การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๙	๒๖
๓.๓ แนวโน้มทิศทางการให้การสนับสนุนเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๓๑
๓.๔ แนวโน้มทิศทางการระดมทุนของกองทุนสิ่งแวดล้อม ในช่วง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๓๓
บทที่ ๔ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม และประเด็นยุทธศาสตร์ของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๓๖
๔.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT ANALYSIS)	๓๖
บทที่ ๕ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ ยุทธศาสตร์กองทุนสิ่งแวดล้อม	๔๑
๕.๑ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์	๔๑
๕.๒ ยุทธศาสตร์แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๔๑
ยุทธศาสตร์ที่ ๑. การพัฒนาศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๔๒
ยุทธศาสตร์ที่ ๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร อย่างมีธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ	๔๕
ยุทธศาสตร์ที่ ๓. การส่งเสริมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ	๔๘

บทที่ ๖ แผนการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	๕๒
๖.๑ แนวทางการใช้จ่ายเงินกองทุน ในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	๕๒
๖.๒ สถานการณ์การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม	๕๓
บทที่ ๗ การขับเคลื่อนแผนแม่บท	๖๒
๗.๑ แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติ	๖๒
บทที่ ๘ การติดตามและประเมินผล	๖๕
๘.๑ แนวทางดำเนินการ	๖๕
๘.๒ กลไกดำเนินการ	๖๕

สารบัญตาราง

หน้าที่

ตารางที่ ๑ แสดงร้อยละการให้การสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม	๒๐
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙	
ตารางที่ ๒ แสดงผลการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยกรมบัญชีกลาง	๒๑
ตารางที่ ๓ แสดงแผนและผลการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทเงิน	๕๒
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙	
ตารางที่ ๔ แสดงประมาณการรายรับ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓	๕๔
ตารางที่ ๕ ประมาณการการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมระยะ ๕ ปี ภายใต้	๕๗
แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ กรณีที่ ๑	
ตารางที่ ๖ ประมาณการการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมระยะ ๕ ปี ภายใต้	๕๘
แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ กรณีที่ ๒	
ตารางที่ ๗ ประมาณการการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมระยะ ๕ ปี ภายใต้	๕๙
แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ กรณีที่ ๓	
ตารางที่ ๘ ประมาณการการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมระยะ ๕ ปี ภายใต้	๖๐
แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ กรณีที่ ๔	

สารบัญญรูปภาพ

หน้าที

รูปที่ ๑ แสดงแหล่งที่มาของรายได้กองทุนสิ่งแวดล้อมในแต่ละช่วงเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ – ๒๕๕๙	๒๕
รูปที่ ๒ งบประมาณการจัดสรรเงินและจำนวนโครงการที่กองทุนสิ่งแวดล้อมสนับสนุน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ – ๒๕๕๙	๒๖
รูปที่ ๓ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ – ๒๕๕๙	๒๗
รูปที่ ๔ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมตามประเภทมลพิษ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ – ๒๕๕๙	๒๙
รูปที่ ๕ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเงินกู้ และเงินอุดหนุน ปี พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๕๙	๓๐
รูปที่ ๖ สถานะการเงินสุทธิ ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙	๓๓
- ภาพที่ ๑ กรณีที่ ๑ กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่ได้รับงบประมาณแผ่นดิน	๓๔
- ภาพที่ ๒ กรณีที่ ๒ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณแผ่นดิน	๓๔
- ภาพที่ ๓ กรณีที่ ๓ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง	๓๕
- ภาพที่ ๔ กรณีที่ ๔ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณตามกฎหมายฉบับใหม่	๓๕
รูปที่ ๗ ร้อยละแสดงผลการจัดสรรเงินกองทุนตามแผนการใช้จ่ายเงิน จำแนกตามประเภทการจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙	๕๓
รูปที่ ๘ แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	๖๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

กองทุนสิ่งแวดล้อม จัดตั้งขึ้นในกระทรวงการคลัง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเป็นมาตรการทางการเงิน สนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมที่กำหนด และการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยคณะกรรมการกองทุนฯ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการขอจัดสรร และขอกู้ยืมเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม และอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม การรับเงินและเบิกจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมที่กำหนด

ในระยะเวลาที่ผ่านมา กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ เป็นฉบับแรก โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ เพื่อใช้เป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการกองทุนฯ ขององค์กรระดับบริหาร และระดับปฏิบัติของกองทุน ให้สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการกองทุน และสามารถสนองตอบต่อเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีกรอบและแนวทางปฏิบัติ รวมทั้ง เป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน และนำไปสู่การจัดทำและพัฒนากลยุทธ์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร ให้สอดคล้องและตอบสนองต่อกรอบนโยบายการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ แผนแม่บทฯ ยังได้ถูกนำมาใช้ประกอบการจัดทำงบประมาณ หรือประมาณการรายรับ-รายจ่ายประจำปี และการบริหารเงินกองทุนฯ ในภาพรวมอีกด้วย

เนื่องจากแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจะสิ้นสุดแผนลง ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังนั้น สำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อม จึงได้เตรียมการจัดทำแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ เป็นฉบับที่ ๒ ต่อเนื่องจาก แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อมฉบับแรก เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) รวมทั้ง นโยบาย แผนและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ร่างแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ทั้งนี้เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถใช้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีทิศทาง เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อจัดทำกรอบทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ในแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ต่อเนื่องจากแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ให้มีความเหมาะสม

สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ สามารถตอบสนองต่อเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒) เพื่อให้องค์กรบริหารและหน่วยปฏิบัติ ได้มีกรอบทิศทาง เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม และพัฒนาการให้บริการแก่ผู้รับบริการทุกภาคส่วน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เพื่อเป็นกลไกทางการเงินในการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ

๑.๓ แนวคิดและหลักการ

แนวคิดและหลักการในการจัดทำแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีกรอบแนวทางในการดำเนินงานให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในทุกระดับ รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ในการกำหนดแนวทางการดำเนินการของกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะ ๕ ปีข้างหน้าต่อเนื่องจาก แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ มีความท้าทายใหม่ๆ ที่ต้องให้ความสำคัญ ดังนี้

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพทุนหมุนเวียน โดยจะต้องมีแนวทางในการจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๒. การขจัดปัญหาและข้อจำกัดในการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ทั้งการสนับสนุนประเภทโครงการเงินกู้ และโครงการเงินอุดหนุน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนจัดสรรในแต่ละปี

๓. การพัฒนาบทบาท และการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมในทศวรรษที่สาม ให้มีการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่รู้จัก และ เป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน

ดังนั้น ในการจัดทำแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ จึงให้ความสำคัญในการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ๓ ประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นในการจัดสรรเงินกองทุนที่ตอบสนองปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามสถานการณ์การบริหารด้านการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีเสถียรภาพและมั่นคง และการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความคล่องตัว และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการนำแนวคิดดำเนินการบริหารกองทุน และการให้บริการผู้ขอรับการสนับสนุนจากกองทุน ตาม “The IPG Handbook on Environmental Funds”¹ ที่จัดทำโดย Inter-Agency Planning Group on Environmental Funds ที่มีเป้าหมายในการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับ ความยั่งยืนในการดำเนินงานเพื่อให้สามารถ

¹ หลักการสำคัญของกองทุนสิ่งแวดล้อมจาก IPG Handbook on Environmental Funds สรุปเป็นหลักการสำคัญ ๆ ดังนี้

๑. กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นการดำเนินงานที่จะต้องทำการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ดังนั้น กองทุนสิ่งแวดล้อมจะต้องเป็นกองทุนที่มีความยั่งยืน
๒. แหล่งเงินทุนของกองทุนสิ่งแวดล้อม อาจจะได้มาจาก ๑) การให้ทุนที่ให้นำเอาดอกเบี้ยมาใช้ได้เพียงอย่างเดียว หรือ ๒) เงินทุนที่ได้มาเพื่อใช้แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยที่เกิดขึ้น หรือ ๓) เงินทุนให้มาใช้หมุนเวียน เช่น การเก็บภาษี ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
๓. การดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมควรมีส่วนร่วมจากองค์กรต่าง ๆ ในสังคม มาร่วมดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่มีการกำหนดร่วมกัน
๔. กองทุนสิ่งแวดล้อมจะประสบความสำเร็จได้จากความร่วมมือของภาครัฐ บริษัทเอกชน ประชาชน องค์กรที่มีเป้าหมายเพื่อสิ่งแวดล้อม มาทำงานร่วมกันเพื่อให้สามารถร่วมกันตกลงกันบรรลุเป้าหมาย ถึงแม้จะมีความเห็นแตกต่างกัน
๕. กองทุนสิ่งแวดล้อมที่ดี จะต้องมีการบันทึกการดำเนินงานที่ดี ชี้แจงได้ มีความโปร่งใส เชื่อถือได้ ตรวจสอบได้

สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในระยะยาว การมีแนวทางในการบริหารแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย ยืดหยุ่น และ สอดคล้องตามสถานการณ์ มีความโปร่งใสในการดำเนินงาน และมีเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานของกองทุน นอกจากนี้ การจัดทำแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ยังคงนำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) หลักการผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle: BPP) หรือ หลักการผู้ได้ประโยชน์จากระบบนิเวศเป็นผู้จ่าย (Payment for Ecosystem Services: PES) มาใช้ต่อเนื่องจาก แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ดังนั้น ในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ การกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่เป็นกลไกทางการเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ต่อไป

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์และทิศทางนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

๑) ทรัพยากรป่าไม้ จากข้อมูลของกรมป่าไม้ (๒๕๕๗) พบว่า ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ มีเหลืออยู่เพียง ๑๐๒.๑๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๓๑.๕๗ ของพื้นที่ประเทศ โดยในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๖ พื้นที่ป่าไม้ลดลง ๕ ล้านไร่ หรือคิดเป็นประมาณ ๑ ล้านไร่ต่อปี โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ต้นน้ำของภาคเหนือ ทำให้พื้นที่ป่าไม้จำนวนมากกลายเป็นภูเขาหัวโล้น สาเหตุหลักที่ทำให้พื้นที่ป่าลดลงอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเข้าไปใช้ประโยชน์ในการขยายพื้นที่ทางการเกษตร การบุกรุกจับจองของนายทุน การออกโฉนดที่ดินหรือเอกสารสิทธิที่ไม่ถูกต้อง การลักลอบตัดและค้าไม้ โดยเฉพาะไม้สักและพะยูง ซึ่งยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และกำลังอยู่ในขั้นวิกฤติ การลักลอบค้าและล่าสัตว์ป่า ความขัดแย้งเชิงนโยบายของรัฐ บางเรื่องส่งเสริมให้มีการบุกรุกทำลายป่ามากขึ้น รวมถึงความไม่ชัดเจนของขอบเขตพื้นที่ป่า

๒) ความหลากหลายทางชีวภาพ ปัจจุบันทรัพยากรชีวภาพถูกทำลายประมาณ ๒๐-๗๐ ชนิด/วัน ทำให้พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่เคยมีอยู่ถึงประมาณร้อยละ ๘-๑๐ ของชนิดพันธุ์ในโลกลดลงหรือสูญพันธุ์ ซึ่งปัจจุบันมีสัตว์สูญพันธุ์ไปแล้ว จำนวน ๖ ชนิด ได้แก่ สมัน นกหงษ์ห้า นกช้อนหอยใหญ่ ปลาหางไหม้หรือหางเหยี่ยว ปลาเสือดอ และปลาสายยูหรือปลาหิวเกศ สูญพันธุ์ในธรรมชาติแล้ว จำนวน ๗ ชนิด ได้แก่ กูปรี ละองหรือละมั่ง กระซู่ แรด นกกระเรียน นกช้อนหอยดำ และตะโขง และมีจำนวน ๕๔๙ ชนิด อยู่ในสถานภาพถูกคุกคาม โดยมีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง ๘๔ ชนิด ใกล้สูญพันธุ์ ๑๔๙ ชนิด และมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ๓๑๖ ชนิด ส่วนชนิดพันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม โดยอยู่ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง ๑๙ ชนิด ใกล้สูญพันธุ์ ๑๓๑ ชนิด มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ๓๖๗ ชนิด และคาดว่าจะมีชนิดพันธุ์ที่สูญพันธุ์ไปจากถิ่นที่อยู่ในธรรมชาติแล้วคือ โสภระยา ส่วนทรัพยากรสัตว์ทะเลหายากกำลังลดจำนวนลงอย่างน่าเป็นห่วง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พบสัตว์ทะเลเกยตื้นถึง ๒๒๖ ตัว สาเหตุสำคัญที่ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง คือ มีการใช้ประโยชน์และพึ่งพาทรัพยากรและสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติโดยขาดการคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว การคุกคามและการสูญเสียถิ่นที่อยู่อาศัยจากการขยายพื้นที่เกษตรกรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยว การลักลอบค้าขายสัตว์ป่าและพืชป่าแบบผิดกฎหมาย และการรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และแรงกดดันจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อนำมาเป็นพลังงานทางเลือกทดแทนพลังงานที่กำลังจะขาดแคลน และภาวะโลกร้อนที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายทุน เทคโนโลยี สินค้า และทรัพยากรชีวภาพระหว่างประเทศ เป็นต้น (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๗)

๓) การใช้ประโยชน์ที่ดิน จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมของกรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๖) ที่จัดทำขึ้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๖ พบว่าสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่การเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปในทิศทางที่สวนทางกันอย่างชัดเจน โดยสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่พื้นที่การเกษตรเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๖ จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (๒๕๕๖) พบว่ามีการเพิ่มขึ้นของพื้นที่เพาะปลูกข้าว พืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้นโดยเฉพาะพื้นที่ปลูก

ยางพาราในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากโครงการส่งเสริมของภาครัฐ และการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ปลูกข้าวจากการดำเนินโครงการประกันรายได้ และโครงการรับจำนำข้าว นอกจากนี้ สัดส่วนพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของชุมชนเมือง และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และยังพบว่า การกระจายการถือครองที่ดิน ยังคงมีความเหลื่อมล้ำอยู่ในระดับสูง และปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกร จนกลายเป็นที่มาของปัญหาอื่นๆ มากมาย เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อขยายพื้นที่ทางการเกษตร และที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐได้มีการแก้ไขมาอย่างต่อเนื่อง

๔) ทรัพยากรน้ำ นับตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จนถึง ต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทุกภาคทั่วประเทศมีปริมาณลดลง โดยเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศมีเพียง ๓๓,๔๖๔ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๘ ของความจุอ่าง ในขณะที่ประเทศไทยมีแนวโน้มความต้องการใช้น้ำเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ทั้งสำหรับการอุปโภคบริโภค การเกษตร อุตสาหกรรม และภาคบริการ (ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘)

๕) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า แหล่งหญ้าทะเลหลายแห่งมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงจากในอดีต เช่น จังหวัดกระบี่ ภูเก็ต ตรัง และจังหวัดปัตตานี ในขณะที่อีกหลายแห่งก็มีแนวโน้มสมบูรณ์ขึ้นเทียบกับในอดีต เช่น บางแหล่งในจังหวัดระยองและจันทบุรี สำหรับสถานภาพของปะการังในฝั่งทะเลอันดามัน ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพเสียหายมาก (ร้อยละ ๗๒.๑) และไม่มีแนวปะการังที่อยู่ในสภาพดี - ดีมากเลย ในขณะที่ในฝั่งอ่าวไทย แม้ว่าปะการังส่วนใหญ่ยังมีสภาพเสียหาย (ร้อยละ ๓๗.๖) แต่ยังพบปะการังที่อยู่ในสภาพดีมากและดีอยู่บ้าง ส่วนคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งพบบริเวณที่มีน้ำทะเลอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม-เสื่อมโทรมมาก ถึงร้อยละ ๑๔ โดยส่วนมากเป็นทะเลฝั่งอ่าวไทยบริเวณที่ติดกับกรุงเทพมหานคร ส่วนบริเวณที่คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งอยู่ในเกณฑ์ดีนั้น ส่วนใหญ่พบในบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน ทั้งนี้ สถานการณ์คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ฝั่งทะเลอ่าวไทยมีพื้นที่ที่มีอัตราการกัดเซาะรุนแรงเฉลี่ยมากกว่า ๕ เมตร เกิดขึ้นใน ๑๒ จังหวัด และพื้นที่ที่มีอัตราการกัดเซาะปานกลางเฉลี่ย ๑ - ๕ เมตรต่อปี มี ๑๖ จังหวัด โดยชายฝั่งทะเลบริเวณอ่าวไทยตอนบนตั้งแต่ปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จนถึงปากแม่น้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร เป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหว และมีการกัดเซาะชั้นรุนแรงมากที่สุด (ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘)

๖) ทรัพยากรพลังงาน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ๗๕,๘๐๔ พันตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๘ จากปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และมีการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้นทั้งหมด ๒,๐๕๒ เทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน โดยประเทศไทยมีการผลิตพลังงานพาณิชย์ขั้นต้นทั้งหมด ๑,๐๗๒ เทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน และมีการนำเข้าสุทธิ ๑,๑๗๑ เทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน ส่งผลให้สัดส่วนการนำเข้าพลังงานพาณิชย์ขั้นต้นต่อการใช้เท่ากับร้อยละ ๕๗ เพิ่มขึ้นจากสัดส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เล็กน้อย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และมีการใช้พลังงานทดแทน ๙,๐๒๒ พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๙๑ ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๐.๙๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยพลังงานหมุนเวียนที่นำมาใช้ส่วนใหญ่มีแหล่งพลังงานมาจากชีวมวล จำพวกกากอ้อย วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และพลังงานแสงอาทิตย์ นอกเหนือจากนี้ ประเทศไทยยังมีการใช้พลังงานหมุนเวียนแบบ

ดั้งเดิมจำพวกฟืน ถ่าน แกลบ และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอยู่เป็นจำนวนมาก การบริหารจัดการทรัพยากรพลังงานที่ผ่านมา มีมาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เพื่อเพิ่มความมั่นคงทางพลังงาน จัดตั้งเงินหมุนเวียนเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน กำหนดมาตรฐานการใช้พลังงาน สำหรับอาคารก่อสร้างใหม่ มีการปรับโครงสร้างราคาพลังงานและปรับสัดส่วนภาษีสรรพสามิตเข้ากองทุนน้ำมัน เพื่อสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริงและให้ราคาเป็นไปตามกลไกตลาดมากขึ้น และปัจจุบัน กระทรวงพลังงานได้ปรับแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๗๙ (PDP 2015) ฉบับใหม่ ภายใต้หลักการกระจายแหล่งเชื้อเพลิง ลดการนำเข้าพลังงาน กำหนดค่าไฟฟ้าที่เป็นธรรม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘)

๗) สถานการณ์มลพิษ

๗.๑) คุณภาพอากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีแนวโน้มดีขึ้น แต่ยังคงมีสารมลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐานในหลายพื้นที่ของประเทศ จากผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศใน ๒๙ จังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนวันที่มลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐานมากที่สุด คือ จังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะตำบลหน้าพระลาน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ ลำปาง กรุงเทพมหานคร และพระนครศรีอยุธยา สารมลพิษที่เป็นปัญหาสำคัญ คือ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM₁₀) ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) และก๊าซโอโซน สารมลพิษที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตลอดทั้งปี ได้แก่ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ คาร์บอนมอนอกไซด์ สารตะกั่ว และฝุ่นรวม (TSP) สำหรับสถานการณ์ในพื้นที่วิกฤตคุณภาพอากาศ จากสถานการณ์หมอกควันภาคเหนือใน ๙ จังหวัด ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม – ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ พบปริมาณฝุ่นละอองมีค่าสูงเกินเกณฑ์มาตรฐาน ๔๒ วัน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ของจำนวนวันที่ตรวจ (๑๒๐ วัน) เป็นผลมาจากแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือประจำปี ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ตามระบบศูนย์สั่งการแบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) เน้นการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๗.๒) คุณภาพน้ำ

๗.๒.๑) แหล่งน้ำผิวดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ ๔๑ รองลงมาอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ ๓๔ และเกณฑ์เสื่อมโทรม ร้อยละ ๒๕ แหล่งน้ำในภาคเหนือ มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี มากกว่าภาคอื่น รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออก แม่น้ำที่มีคุณภาพน้ำดีที่สุดที่ตรวจวัดได้ เมื่อเทียบกับแม่น้ำสายอื่น คือ แม่น้ำตาปิตอนบน และแนวโน้มสถานการณ์คุณภาพน้ำในรอบ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๙ – ๒๕๕๘) พบว่าส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลง โดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยมีแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมาอย่างต่อเนื่อง เช่น แม่น้ำจาง เวหุ ตรัง ตาปิตอนบน แควน้อย และมีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพเสื่อมโทรมมาอย่างต่อเนื่อง เช่น แม่น้ำกวัง ลำตะคองตอนล่าง ระยองตอนล่าง ป่าสัก ลพบุรี เจ้าพระยาตอนบน ท่าจีนตอนกลางและล่าง เพชรบุรีตอนล่าง ทั้งนี้ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านการลงทุนระบบบำบัดน้ำเสีย

๗.๒.๒) คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ ๗๖ อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ ๑๖ อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก ร้อยละ ๓ และไม่พบคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งอยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยบริเวณที่มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ยังคงเป็นพื้นที่อ่าวไทยตอนใน ที่ได้รับผลกระทบจากการระบายน้ำเสียจากแม่น้ำสายหลัก และชุมชนที่รุกร้าชายฝั่งทะเล โดยคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งย้อนหลัง ๑๐ ปี (๒๕๔๙ – ๒๕๕๘)

พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ โดยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเสื่อมโทรมลง เนื่องจากไม่พบคุณภาพน้ำทะเลระดับดีมาก และสัดส่วนคุณภาพน้ำทะเลระดับดี มีจำนวนลดลง (ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘)

๗.๓) ขยะมูลฝอยชุมชนและของเสียอันตราย

๗.๓.๑) ขยะมูลฝอย ปี ๒๕๕๘ ปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยลดลง ๓๐.๔ ล้านตัน คงเหลือเพียง ๑๐.๔๖ ล้านตัน (ลดลงร้อยละ ๖๖) เนื่องจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยบางแห่งได้แก้ไขปัญหาด้วยการกลบทับขยะมูลฝอยด้วยดิน รวมทั้งบางแห่งได้ปิดดำเนินการ ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้นในปี ๒๕๕๘ ประมาณ ๒๖.๘๕ ล้านตัน หรือประมาณ ๗๓,๕๖๐ ตันต่อวัน อัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อคน เพิ่มขึ้นจาก ๑.๑๑ เป็น ๑.๑๓ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน จังหวัดที่มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นต่อวันมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี นครราชสีมา สมุทรปราการ และขอนแก่น ทั้งนี้ ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นได้รับการเก็บขนเพื่อนำไปกำจัด ๑๕.๔๙ ล้านตัน (ร้อยละ ๕๘ ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) โดยถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ๘.๓๔ ล้านตัน (ร้อยละ ๓๑ ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) อีกประมาณ ๗.๑๕ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๗ ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) ถูกนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง เช่น การเทกองในบ่อดิน เมากลางแจ้ง ลักลอบทิ้งในพื้นที่รกร้าง และมีการนำขยะมูลฝอยชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ประมาณ ๔.๗๔ ล้านตัน (ร้อยละ ๑๘ ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) ส่วนใหญ่เป็นเป็นการใช้ประโยชน์จากขยะรีไซเคิลที่คัดแยกจากครัวเรือน และส่งไปยังร้านรับซื้อของเก่า ศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชน ธนาคารขยะรีไซเคิล รวมถึงการใช้ประโยชน์จากขยะอินทรีย์

๗.๓.๒) ของเสียอันตราย ในปี ๒๕๕๘ พบว่า ของเสียอันตรายชุมชนเกิดขึ้น ๕๙๑,๑๒๗ ตัน ส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ๓๘๔,๒๓๓ ตัน (ร้อยละ ๖๕) ของเสียอันตรายประเภทอื่น ๆ จากชุมชน อีก ๒๐๖,๘๙๔ ตัน (ร้อยละ ๓๕) เช่น แบตเตอรี่ หลอดไฟ และภาชนะบรรจุสารเคมี สำหรับการจัดการของเสียอันตรายชุมชน ให้จังหวัดหาพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชน คัดแยกของเสียอันตรายชุมชน เก็บรวบรวมในภาชนะรองรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งไปกำจัดในสถานที่กำจัดอย่างถูกวิธี อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ แห่ง หรือมากกว่า ขึ้นอยู่กับความพร้อมของจังหวัด โดยในปี ๒๕๕๘ มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัดเกิดขึ้น จำนวน ๘๓ แห่ง สามารถเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนได้แล้ว ๔๒ แห่ง รวม ๒๕๐ ตัน และส่งไปกำจัดแล้ว ๑๗๔ ตัน สำหรับกากอุตสาหกรรมเกิดขึ้นทั่วประเทศ ๓๗.๔ ล้านตัน แบ่งเป็น กากอุตสาหกรรมอันตราย ๒.๘ ล้านตัน (ร้อยละ ๗.๕) และกากอุตสาหกรรมไม่อันตราย ๓๔.๖ ล้านตัน (ร้อยละ ๙๒.๕) ปริมาณกากอุตสาหกรรม ทั้งที่เป็นอันตรายและไม่อันตรายที่มีการแจ้งขนส่งออกนอกบริเวณโรงงานไปจัดการ (Manifest) พบว่า กากอุตสาหกรรมอันตราย สามารถจัดการได้ ๐.๙๗ ล้านตัน (ร้อยละ ๓๔.๖) ส่วนกากอุตสาหกรรมไม่อันตราย สามารถจัดการได้ ๑๓.๙๙ ล้านตัน (ร้อยละ ๔๐.๔) นอกจากนี้ มูลฝอยติดเชื้อ เกิดขึ้นประมาณ ๕๓,๘๖๘ ตัน ได้รับการจัดการถูกต้องจากเตาเผาของโรงพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ร้อยละ ๖๕ (ที่มา : รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘)

๑๐) สิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน เนื่องด้วยปัจจุบันจำนวนประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ความต้องการที่พักอาศัยเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นสัดส่วนพื้นที่ที่ใช้ปลูกสร้างเพื่อการอยู่อาศัยจึงเพิ่มสูงขึ้น หากไม่

มีการควบคุมการขยายตัวของสิ่งปลูกสร้าง จะก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการกระจายตัวอย่างไร้ทิศทาง เกิดชุมชนเมืองเพิ่มมากขึ้น และทำลายภูมิทัศน์ของเมือง และส่งผลให้เขตพื้นที่สีเขียวและพื้นที่ เพื่อการนันทนาการ เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น และสนามกีฬา เป็นต้น ซึ่งการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน ได้เกิดการสนับสนุนให้ชุมชนมีคุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตที่ดี ครอบคลุมกิจกรรมสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) การวางแผนการใช้ที่ดินเมืองและผังพัฒนาเมือง (๒) การถ่ายโอนให้กับท้องถิ่นโดยเฉพาะเทศบาลนำไปเป็นแนวทางพัฒนาเมืองสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืน (๓) การเข้าร่วมโครงการเมืองคาร์บอนต่ำ (Low Carbon City) เพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอน (ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘)

๑๑) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยมีอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศที่ได้รับการประกาศจัดตั้งแล้ว ๑๒๗ แห่ง และยังไม่ได้รับการจัดตั้ง ๒๑ แห่ง และมีการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแห่งแรก คือ พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เมืองศรีมหาสาร จังหวัดปราจีนบุรี ในขณะที่ยังมีแหล่งโบราณสถานที่ยังมีแหล่งโบราณสถานที่ยังไม่ได้รับการสำรวจและประเมินคุณค่าเพื่อประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานอีก ๘,๕๓๔ แห่ง โดยแบ่งเป็นโบราณสถานที่ขึ้นทะเบียนแล้ว ๒,๐๘๘ แห่ง และโบราณสถานที่ยังไม่ได้นำมาดำเนินการสำรวจและประเมินคุณค่าเพื่อประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานอีก ๖,๔๓๖ แห่ง และมีการดำเนินการกำหนดขอบเขตพื้นที่เมืองเก่าแล้วเสร็จ จำนวน ๑๙ เมือง โดยได้รับการประกาศเขตพื้นที่เมืองเก่าแล้ว จำนวน ๑๘ เมือง และอยู่ระหว่างดำเนินการกำหนดขอบเขตพื้นที่เมืองเก่าอีก ๗ เมือง นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยธรรมชาติยังส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมอย่างมากเช่นกัน ทั้งนี้ แนวทางการบริหารจัดการแหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ที่ผ่านมามีการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการที่เกี่ยวข้อง กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในทุกระดับของหน่วยงาน การสร้างจิตสำนึกให้แก่ภาคส่วนต่างๆ ให้มีความตระหนักด้านการรักษาแหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม การขึ้นทะเบียนและประกาศเขตคุ้มครองแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม โบราณสถานและศิลปกรรม เพื่อให้มีศักยภาพสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้อย่างยั่งยืน และเป็นมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมของชาติ (ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘)

๑๒) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติตามธรรมชาติ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภาวะโลกร้อนมีสาเหตุมาจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในส่วนที่เกิดจากแหล่งปล่อยทั้งสิ้น ๒๙๒.๖๒ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (MtCO₂e) โดยภาคพลังงานมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕ ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดในประเทศไทย ผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พบว่า ประเทศไทยมีอุณหภูมิโดยรวมสูงกว่าค่าปกติ ๐.๔ องศาเซลเซียส ในขณะที่ปริมาณน้ำฝนตลอดทั้งปี มีค่าน้อยกว่าค่าปกติร้อยละ ๔ โดยเฉพาะในช่วง ๓ เดือนแรกของปี เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาภัยแล้งรุนแรงขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ โดยตลอดทั้งปีไม่มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนที่เข้าสู่ประเทศไทยโดยตรง แต่มีพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้ามาใกล้ประเทศไทย ๓ ลูก นอกจากนี้ผลกระทบต่ออุณหภูมิและปริมาณน้ำแล้ว การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังส่งผลกระทบต่อ การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลและการกัดเซาะชายฝั่ง สุขภาพของประชาชน ผลผลิตทางการเกษตร และผลกระทบต่อระบบนิเวศอื่นๆ เป็นต้น (ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘)

๒.๒ แนวโน้มสถานการณ์ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอนาคต

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอนาคต และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในอนาคต โดยมีประเด็นสำคัญคือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

ในส่วนของสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศในปัจจุบัน ประเทศไทยประสบปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน ปัญหาการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้จากอดีตสู่ปัจจุบันอย่างต่อเนื่องจากปัญหาการบุกรุกและตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และมีแนวโน้มที่ประเทศไทยจะประสบปัญหาการขาดแคลนพลังงานในอนาคตโดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติที่คาดว่าจะหมดจากประเทศในระยะเวลา ประมาณ ๑๐ ปี

คุณภาพอากาศยังเป็นปัญหาบริเวณเส้นทางหลักในเมืองใหญ่ และการเผาในที่โล่งยังคงเป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลงขณะที่แหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้และเสื่อมโทรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงเช่นเดียวกัน ขยะมูลฝอยชุมชนมีปัญหาการกำจัดแบบไม่ถูกต้อง การเพิ่มขึ้นของขยะอิเล็กทรอนิกส์ จากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ซึ่งโดยปกติมีอายุการใช้งานต่ำกว่าห้าปี และของเสียอันตรายมีการทิ้งปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป

ด้านสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน การกระจายตัวของเมืองอย่างไร้ทิศทาง ทำลายภูมิทัศน์ของเมือง และส่งผลให้ขาดพื้นที่สีเขียวและพื้นที่เพื่อการนันทนาการ แหล่งโบราณสถานหลายแห่งถูกบุกรุกและทำลาย ผู้ครอบครองดูแลและประชาชนทั่วไปยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม

ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปีของไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ แต่จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยในแต่ละปียังใกล้เคียงกับที่เป็นมาในอดีต

กล่าวโดยสรุป แนวโน้มของการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์มีมากขึ้น การลดลงของทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มขึ้นของมลพิษ การสูญเสียพื้นที่ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพ และปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต รวมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนมีความท้าทายมากขึ้น ซึ่งเกิดจากปัจจัยจากแรงกดดันจากการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนประชากรในเมืองกับประชากรในชนบท ปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นตามการพัฒนาเศรษฐกิจและพฤติกรรมการบริโภค นอกจากนี้ แนวโน้มภัยธรรมชาติที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

๒.๓ ทิศทางนโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

๑) นโยบายรัฐบาล

นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ นโยบายข้อที่ ๙ “การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน” **ระยะเฉพาะหน้า** เร่งปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า **ในระยะต่อไป** ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและ

ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เป็นเอกภาพในทุกมิติ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ และน้ำเสีย ที่เกิดจากการผลิตและบริโภคเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ประชาชน โดยให้ความสำคัญในการเร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษ ขยะเป็นลำดับแรก ส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด (สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี,)

๒) ร่าง กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ รับทราบแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องเชื่อมโยงกับกรอบการปฏิรูปทั้ง ๑๑ ด้าน ตามที่กำหนดไว้ใน (ร่าง) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และนโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์และกรอบแนวทางการปฏิรูปประเทศไทยในระยะ ๒๐ ปี โดยให้ (๑) ทุกส่วนราชการศึกษากรอบและแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และดำเนินการจัดทำข้อมูลในความรับผิดชอบของหน่วยงานให้ครบถ้วน และ (๒) ให้ทุกส่วนราชการปรับปรุงแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วน วาระแห่งชาติ ประเด็นการปฏิรูปตามนโยบาย ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาดำเนินการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลชุดนี้ (ระยะที่ ๒ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙) และการส่งต่อไปสู่การปฏิรูปและให้รัฐบาลต่อไป (ระยะที่ ๓ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป) ซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างบูรณาการ และสร้างความเข้าใจถึงอนาคตประเทศไทยร่วมกัน และเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ โดยมีวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ที่ต้องการให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูง หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสิ่งแวดล้อมที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป คือ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓) นโยบายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๑) นโยบายรัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มอบนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานให้กับผู้บริหารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวกับกองทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้ ต้องเร่งสร้างความตระหนักให้ทุกคนเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการน้ำเสีย โดยต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึก สร้างการมีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง นำทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพมาใช้ ให้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและรักษาไว้สู่อุทิศ สร้างศรัทธาให้ภาคีเครือข่ายและอาสาสมัครทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน มีความเชื่อมั่นต่อองค์กร เพื่อเป็นกลไกการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนโดย รณรงค์ ส่งเสริมความรู้ หรือการ

ประชาสัมพันธถึงประชาชน การบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นวาระแห่งชาติ โดยเร่งดำเนินการตามมาตรการการลดปริมาณขยะมูลฝอย และการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยต้องถูกตามหลักวิชาการถูกสุขลักษณะและอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงของวิถีชีวิตประชาชน

๓.๒) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔ ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้ สงวน อนุรักษ์ ป่าไม้ และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อย่างบูรณาการที่ตอบสนองต่อการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม รักษาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม ประชาชน หน่วยงาน องค์กร และผู้ประกอบการต่างๆ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีการปรับปรุงและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น ปรับปรุงและฟื้นฟูคุณภาพอากาศ เพิ่มขีดความสามารถในการกำจัดขยะ การป้องกัน การลดผลกระทบ และการปรับตัวเพื่อรับมือภัยพิบัติ ทางธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการองค์กร และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

กรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้กำหนดกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายต่อเนื่องจากวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และยึดคนเป็นศูนย์กลางเป็นกรอบในการวางแผน และยึดหลักการพัฒนาที่สร้างความสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว คือ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จะเน้นการบรรลุเป้าหมายการสร้างการเติบโตสีเขียว (Green Growth) ซึ่งเป็นการพัฒนาที่สมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และพัฒนาประเทศเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต ซึ่งเป็นไปตามกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ที่กำหนดไว้เป็นวาระการพัฒนาของโลก ภายหลังจากปี ค.ศ. ๒๐๑๕ รวมทั้ง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาที่มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสิ่งแวดล้อม คือ การรักษาทุนทางธรรมชาติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้ประโยชน์ที่คำนึงถึงข้อจำกัดและศักยภาพในการ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม รวมทั้งผลักดันแนวทางการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศ และการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม ด้วยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งอากาศ ขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตรายที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างความพร้อมของประเทศไทยในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙) ดังนั้น การกำหนดกรอบแนวทางการบริหาร

จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะ ๕ ปีข้างหน้า ควรพิจารณาให้มีความสอดคล้อง และส่งเสริมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมและชัดเจน และมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

๕) (ร่าง) นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ -๒๕๗๙

เป็นนโยบายและแนวทางการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมระยะยาว ๒๐ ปี ฉบับที่ ๒ ซึ่งจัดทำขึ้นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบนโยบายระยะยาวในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ สำหรับ (ร่าง) นโยบายและแผนฯ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำได้มีแนวคิดในการเสนอแนวนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจากการพึ่งพิงทรัพยากร (Resource-based Economy) ไปสู่เศรษฐกิจบนฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการใช้ทรัพยากรและวัสดุอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การเพิ่มศักยภาพในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การสนับสนุนการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเครื่องมือประกันความเสี่ยงที่เป็นผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองกับชนบท การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาความสมดุลในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพที่ผสมผสานองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ การประเมินมูลค่าความหลากหลายทางชีวภาพ การสร้างความรู้และความตระหนักรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการมีระบบการเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบอย่างเข้มงวด ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๘)

๖) กรอบแนวคิดและทิศทางของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นการดำเนินการตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๕ เพื่อวางกรอบแนวคิดและทิศทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในช่วงระยะ ๕ ปีข้างหน้า ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและเป็นธรรม ให้มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศธรรมชาติ เพื่อรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ ให้เกิดความสมดุลและเป็นธรรม สามารถกระจายการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส เพื่อลดข้อขัดแย้ง ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม รวมทั้งผลักดันให้มีการปรับปรุงพัฒนาและจัดทำกฎหมายที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มีการกระจายอำนาจ และ

สร้างความเป็นหุ้นส่วน มีกระบวนการยุติธรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เน้นการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิผล มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่มีมาตรฐานเดียวกัน เชื่อมโยงกันทั้งประเทศ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิผล โดยมี ๒ กลยุทธ์ที่สำคัญ คือ

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างสมดุล และเป็นธรรม

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า และส่งเสริมสังคมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นให้ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และลดการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด โดยให้ความสำคัญทั้งต่อการส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และต่อการส่งเสริมการใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แบ่งออกเป็น ๓ สาขาหลัก ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม สาขาเกษตรกรรม และสาขาการท่องเที่ยวและบริการ รวมทั้งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ผลิตและผู้บริโภค การปรับปรุงกฎ ระเบียบ และมาตรการ และการพัฒนากระบวนการผลิต การบริโภคสินค้า และการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี ๓ กลยุทธ์ที่สำคัญ คือ

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ การส่งเสริมการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๒.๓ การพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้รับการป้องกัน บำบัดและฟื้นฟู มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ณ แหล่งกำเนิด ลดปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอน สนับสนุนการนำกลับมาใช้ใหม่ และมีระบบการจัดการแบบรวมศูนย์ในการจัดการของเสียที่เกิดขึ้น เพื่อลดปัญหาการสะสมจนเกิดเป็นแหล่งมลพิษ รวมถึงเพิ่มความรับผิดชอบของผู้ผลิตให้มีบทบาทในการจัดการผลิตภัณฑ์ของตนเองและซากผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นอย่างครบวงจร และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการ ดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่ดี โดยสิ่งแวดล้อมจะต้องได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบ มีการบำบัด และฟื้นฟูอย่างถูกหลักวิธี เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยมี ๓ กลยุทธ์ที่สำคัญ คือ

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ การป้องกัน ลด และขจัดมลพิษ

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ การเยียวยาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ

กลยุทธ์ที่ ๓.๓ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมือง และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างศักยภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ และส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศ มุ่งเน้นการสร้างศักยภาพของประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความเปราะบาง และมีความเสี่ยงให้สามารถเตรียมพร้อมรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

สภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติที่เกิดขึ้น โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่สังคม เพื่อให้เห็นความสำคัญและความตระหนักถึงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เข้าใจถึงผลกระทบ และความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การรับและการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการสร้างศักยภาพของประชาชน เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานตามพันธกรณีและความตกลงกับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค และประชาคมโลก ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลกให้นำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมี ๓ กลยุทธ์ที่สำคัญ คือ

กลยุทธ์ที่ ๔.๑ การสร้างความรู้ ความเข้าใจและส่งเสริมการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

กลยุทธ์ที่ ๔.๒ การสร้างศักยภาพของประชาชนเพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลยุทธ์ที่ ๔.๓ พัฒนาคือความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

๗) แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ -๒๕๙๓

แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๙๓ เป็นกรอบแนวทางระยะยาวในการจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นกรอบแนวทางฉบับแรก โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๙๓ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ๒๕๙๓ ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกัน คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมีการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ ตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย

(๑) การจัดการน้ำ อุทกภัย และภัยแล้ง มุ่งเน้นการจัดการน้ำอย่างบูรณาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำ การสร้างความพร้อมในการรับมือ และลดความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง รวมถึงการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยและภัยแล้ง

(๒) การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร มุ่งเน้นการจัดการความเสี่ยงในภาคเกษตรจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางภูมิอากาศ การสร้างความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้และศักยภาพของเกษตรกรในการปรับตัว รวมถึงการสร้างรายได้เพิ่มจากการพัฒนาสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการรักษาความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน

(๓) การท่องเที่ยว มุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสมบูรณ์และขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการลดความเสี่ยงของภาคการท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางภูมิอากาศที่อาจเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

(๔) สาธารณสุข มุ่งเน้นการเฝ้าระวังโรคและการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางภูมิอากาศที่มีผลต่อสุขภาพและการป้องกันการเกิดและแพร่ระบาดของโรค รวมถึงการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขที่มีคุณภาพ

(๕) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มุ่งเน้นการสงวนรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศให้คงความสมบูรณ์ และการกำกับดูแลและควบคุมให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

(๖) การตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ มุ่งเน้นการลดความเสี่ยงและความเสียหายจากภัยธรรมชาติ และการสร้างความพร้อมและขีดความสามารถในการปรับตัวของชุมชน

๘) แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งแผนแม่บทดังกล่าวครอบคลุมการปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพในทั้ง ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ ระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

๙) แผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) โดยกรอบแนวคิด ๓ ประการ ประกอบด้วย

(๑) ลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำ และใช้ประโยชน์ใหม่ ณ แหล่งกำเนิดตามหลักการ ๓ Rs (Reduce, Reuse, Recycle) ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคการผลิต รวมทั้งลดปริมาณการกำจัดขยะมูลฝอย

(๒) ส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบศูนย์รวมโดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานและการแปรรูปผลิตภัณฑ์อย่างเหมาะสม

(๓) ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

โดยการกำหนดเป็น ๓ มาตรการ ดังนี้ ๑) มาตรการลดการเกิดขยะมูลฝอยละของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด ๒) มาตรการเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และ ๓) มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

๑๐) แผนแม่บทแก้ไขปัญหาค่าทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

แผนแม่บทแก้ไขปัญหาค่าทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (หัวหน้า คสช.อนุมัติ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๗) ได้กำหนดแผนในระดับยุทธศาสตร์ของการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ และกลยุทธ์ในการปฏิบัติเพื่อให้หน่วยปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติการ และการประสานงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบให้สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดย “ยุทธศาสตร์การพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้” แบ่งออกเป็น ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ และกำหนดกลยุทธ์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์รวม ๑๗ กลยุทธ์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ผนึกกำลังป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ หักยัดการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ ๒ จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า

กลยุทธ์ที่ ๔ ยึดคืนพื้นที่ป่า ยับยั้งการบุกรุกป่า และแก้ปัญหาป่าบุกรุกคน โดยใช้ภาพถ่าย

ทางอากาศเป็นหลักฐานหลัก ร่วมกับหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ปลูกจิตสำนึกรักผืนป่าของแผ่นดิน ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ กำหนดให้การแก้ไขปัญหาค่าทำลายป่าเป็นวาระแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ ๒ จัดตั้งองค์กรแนวร่วมภาคประชาชนเพื่อปลูกจิตสำนึก

กลยุทธ์ที่ ๓ ปลูกจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่ที่มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปฏิรูประบบการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับปรุงระบบการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้

กลยุทธ์ที่ ๒ พิจารณาจัดตั้งหน่วยงานด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทั้งระดับจังหวัดและ

อำเภอ

กลยุทธ์ที่ ๓ จัดทำแนวเขตทรัพยากรป่าไม้ทุกประเภทให้เป็นแนวเดียวที่ชัดเจน

กลยุทธ์ที่ ๔ จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ (Zoning)

กลยุทธ์ที่ ๕ ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ฟื้นฟูและดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ จัดระบบการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมกับ

ประชาชน

กลยุทธ์ที่ ๒ จัดระบบการปลูกไม้เศรษฐกิจของประเทศเพื่อทดแทนความต้องการ และลด

การบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า

กลยุทธ์ที่ ๓ ให้คนอยู่กับป่าพึ่งพากันอย่างมีความสุข

กลยุทธ์ที่ ๔ เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการฟื้นฟูและดูแลป่าอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

๒.๔ นโยบายและแผนของกองทุนสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

๑) แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ เป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะ ๕ ปี ตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้เป็นมาตรการทางการเงินส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ ได้กำหนดยุทธศาสตร์แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาองค์กรและบริหารงานภายใน

กลยุทธ์ที่ ๑ การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรและธรรมาภิบาล

กลยุทธ์ที่ ๒ การเสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นให้แก่องค์กรและบุคลากร

กลยุทธ์ที่ ๔ การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการบริหารเงินทุน

กลยุทธ์ที่ ๑ การแสวงหาแหล่งเงินเข้ากองทุนเพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๒ การใช้จ่ายเงินกองทุน เพื่อตอบสนองการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างและพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายกองทุนสิ่งแวดล้อม ร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ และพัฒนาการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมและสนับสนุนงานอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพกลไกการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่

กลยุทธ์ที่ ๖ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ ๗ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในทุกๆระดับ

กลยุทธ์ที่ ๘ ส่งเสริมการวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ

นอกจากนี้ สำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อมได้มีการทบทวนแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ เป็นประจำทุกปี เพื่อติดตามความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงแผนให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยในการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในแผนแม่บทดังกล่าว มีความครอบคลุมทุกมิติและนำไปสู่การปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตาม สำหรับผลงานที่ดำเนินการแล้วควรเร่งนำไปใช้ขยายผล เพื่อการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไป ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผลจากการทบทวนผลการ

ดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ มีรายละเอียด ที่ต้องดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อสานต่อแผนแม่บทกองทุน สิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ (สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาองค์กรและการบริหารงานภายใน

การพัฒนาองค์กรและการบริหารงานภายในนั้น ได้มีการดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลง การประเมินผลทุนหมุนเวียน รายงานผลการควบคุมภายใน การจัดทำรายงานการประเมินความคุ้มค่า การปฏิบัติการกิจของกองทุนฯ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการงบประมาณอยู่บนหลักของความคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ และพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานกองทุนให้มีความสะดวกคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนากระบวนการข้อมูลและระบบติดตามการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการวัดระดับความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนปรับปรุงการให้บริการจากผลสำรวจความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นทุกปี การจัดทำกรอบทิศทางให้ การสนับสนุนเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อให้ผู้มีสิทธิขอรับการสนับสนุนเงินกองทุน สิ่งแวดล้อม มีขอบเขต/กิจกรรมที่สามารถขอรับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และจัดทำแผนยุทธศาสตร์กองทุน สิ่งแวดล้อมและแผนปฏิบัติงานประจำปี จัดพิมพ์คู่มือการประสานการดำเนินโครงการ/คู่มือการจัดทำข้อเสนอ โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และดำเนินการตามแผน การจัดทำ/ทบทวนแผนการบริหารทรัพยากรบุคคลและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาให้บุคลากรมีขีดความสามารถและศักยภาพพร้อมขับเคลื่อนภารกิจงานให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมถึงการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ให้อยู่กับองค์กรโดย การสนับสนุน การถ่ายทอดองค์ความรู้ ระหว่างบุคลากรภายในสำนักงาน และการจัดทำ/ทบทวนแผนแม่บทสารสนเทศกองทุน สิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนปฏิบัติการสารสนเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อม มีแผนแม่บทสารสนเทศกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนปฏิบัติการสารสนเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อใช้ในการจัดการสารสนเทศกองทุนที่มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการบริหารเงินกองทุน

การบริหารเงินกองทุนนั้น ได้มีการจัดทำแนวทางการขอรับเงินสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม จากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง หรือกองทุนอื่น เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อขอรับเงินสมทบเข้าสู่จากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง หรือกองทุนอื่นๆ การติดตามการจัดเก็บค่าบริการและ ส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๙๓ เพื่อให้มีการดำเนินงานจัดเก็บค่าบริการและส่งคืนเป็นรายได้เข้าสู่ กองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๙๓ การขอรับการสนับสนุนงบประมาณแผ่นดิน การรับเงินบริจาคเข้าสู่ กองทุนสิ่งแวดล้อม และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เงินบริจาค รวมถึงการปรับปรุง พระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเพิ่มแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนจัดสรร เงินกองทุนสิ่งแวดล้อม และมิงานการเบิกจ่ายเงินตามแผน และการรายงานทางการเงินเพื่อให้การใช้จ่ายเงิน เป็นไปตามแผน และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และมีข้อมูลสำหรับใช้ในการปรับปรุง การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น ได้มีการจัดบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การจัดสัมมนาใหญ่ประจำปี เพื่อเผยแพร่ผลสำเร็จหรือผลการดำเนินงานของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมให้กับกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนได้รับทราบ เพื่อสร้างความตระหนักในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีการเผยแพร่กรอบทิศทางการสนับสนุนเงินอุดหนุนกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๓ (๔) แห่ง พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้กับกลุ่มเป้าหมายรับทราบ และจัดทำโครงการเชิงรุก เพื่อส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเชิงนิเวศ โดยรอบพื้นที่ป่าต้นน้ำและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่ได้รับงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาข้อเสนอโครงการภายใต้นโยบายเร่งด่วนด้านการจัดการขยะมูลฝอย จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ อปท. ในการเบิกจ่ายเงินและการติดตามผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง และการจัดทำบันทึกข้อตกลงการรับเงินอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการตามมาตรา ๒๓ (๑) เพื่อทำข้อตกลงระหว่าง อปท. ในฐานะผู้รับเงินอุดหนุนกับกรมบัญชีกลางและ สผ. ในฐานะผู้แทนคณะกรรมการกองทุนฯ ในการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการกองทุนฯ

จากการประเมินผลแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ (ระยะสิ้นสุดแผนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙) สามารถสรุปผลการประเมินสัมฤทธิ์ผลได้ดังนี้

การประเมินยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาองค์กรและการบริหารภายใน กองทุนสิ่งแวดล้อมมีระบบการบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับได้ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ โดยวัดผลจากผลการประเมินทุนหมุนเวียน มิติผลการบริหารพัฒนาทุนหมุนเวียน พบว่า กองทุนสิ่งแวดล้อมมีผลการประเมินอยู่ที่ระดับ ๕ มาโดยตลอด นอกจากนี้ กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถจัดทำแผนเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรได้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ และนำแผนดังกล่าวมาใช้ในการปฏิบัติงานและสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรในทุก ๆ ปี อีกทั้ง ผลการสำรวจความพึงพอใจในการให้บริการของกองทุนสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กลุ่มผู้ยื่นโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนมีผลคะแนนร้อยละ ๘๕.๔๐ และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการ มีผลคะแนนร้อยละ ๘๕.๔๐ ทำให้ผลการประเมินทุนหมุนเวียนผลเฉลี่ยรวม อยู่ที่ระดับ ๕.๐๐๐๐ แสดงให้เห็นว่า การจัดทำแผนการปรับปรุงการให้บริการจากผลสำรวจความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีประสิทธิภาพ

การประเมินยุทธศาสตร์ที่ ๒ การบริหารเงินกองทุน การดำเนินงานด้านการบริหารการเงินนั้น ประสบความสำเร็จในระดับของการกำหนดแผนพัฒนาทุนหมุนเวียน แผนปฏิบัติการประจำปี และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการ หากแต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ การประสานงาน และการติดตามรวบรวมข้อมูล รวมถึง บางกิจกรรมต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย โดยกองทุนสิ่งแวดล้อมได้ให้ความสำคัญกับการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้กองทุนตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่นการจัดหารายได้จากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง จากงบประมาณแผ่นดิน และจาก

รายได้แหล่งอื่น ๆ ยังไม่สามารถจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้นได้ตามเป้าหมาย ประกอบกับการใช้จ่ายเงินเพื่อตอบสนองการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ผลการจัดสรรเงินกองทุนทั้ง เงินกู้และเงินอุดหนุน ยังไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมาย เนื่องด้วยปัจจัยในกระบวนการเสนอโครงการ เงื่อนไข ทางด้านกฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับต่าง ๆ

การประเมินยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอด ระยะเวลาของแผนแม่บทฯ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ การจัดสรรให้แก่โครงการต่อเงินกองทุนที่ตั้งไว้ตามแผน จัดสรร ยังไม่สามารถจัดสรรเงินกองทุนได้อย่างน้อยร้อยละ ๙๘ ของแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี เพิ่มขึ้นอย่าง น้อยร้อยละ ๑๐ ต่อปี ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องจาก กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่สามารถระบุได้ว่า ในช่วงปีงบประมาณใด จะมีโครงการประเภทใดเสนอเข้าขอรับการสนับสนุนเงินกองทุน และไม่สามารถควบคุมเวลาในกระบวนการ พิจารณาโครงการแต่ละโครงการได้ ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงร้อยละการให้การสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘

ปีงบประมาณ พ.ศ.	เงินกู้ ร้อยละที่จัดสรรได้	เงินอุดหนุน ร้อยละที่จัดสรรได้	ภาพรวม ร้อยละที่จัดสรรได้
๒๕๕๕	๒๐.๒๘	๗๕.๙๒	๒๙.๕๕
๒๕๕๖	๑๐๙.๔๕	๒๘.๗๒	๘๑.๑๓
๒๕๕๗	๘๕.๗๘	๙.๙๘	๖๐.๙๕
๒๕๕๘	๓๓.๑๗	๒๕.๔๔	๒๖.๐๔

๑. ในภาพรวมสรุปได้ว่า กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถดำเนินงานตามแผนงาน ภายใต้แผนแม่บทฯ ได้อย่างครบถ้วน โดยมีระบบบริหารจัดการที่มีมาตรฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล อาศัยเครื่องมือต่างๆ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กองทุนฯ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การใช้กรอบทิศทางการให้การสนับสนุน เงินกองทุนฯ หรือคู่มือต่างๆ เป็นแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงมีแผนการจัดสรรเงินกองทุนฯ ที่ชัดเจน ในการให้การสนับสนุนเงินกองทุน ทั้งในลักษณะของเงินกู้ และเงินอุดหนุน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและสนับสนุน ทางการเงินให้แก่ภาคส่วน เป็นผลให้การประเมินทุนหมุนเวียน ณ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีระดับคะแนน ๔.๓๒๒๒ ซึ่งมากกว่าเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้ ในการดำเนินงานและปรับปรุงประสิทธิภาพของแผนแม่บทฯ ควรให้มีความเชื่อมโยงกับแผนการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน ระยะเวลา ๓ ปี ของทุนหมุนเวียน (ไตรมาสที่ ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ – ไตรมาสที่ ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑) ที่เสนอกระทรวงการคลัง เนื่องจากผลการประเมิน แผนแม่บทฯ (ระยะสิ้นสุดแผน) และผลการประเมินการดำเนินงานของกองทุนฯ โดยกรมบัญชีกลาง มีผลการ ประเมินในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการพัฒนาศักยภาพทางเงินของกองทุน ซึ่งเป็น ประเด็นเร่งด่วนที่ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนา โดยมีประเด็นรองในด้านการพัฒนาการบริหารงานกองทุน สิ่งแวดล้อม

๒. กองทุนสิ่งแวดล้อม ยังพบปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานตามแผนงานต่างๆ ภายใต้แผน แม่บทฯ ฉบับนี้ โดยเฉพาะในด้านการเงิน ซึ่งกระทบต่อระดับคะแนนในการประเมินทุนหมุนเวียน ได้แก่ การ จัดหารายได้เข้าสู่กองทุนฯ ในรูปแบบต่างๆ การจัดสรรเงินกองทุนฯ ให้แก่โครงการที่ขอรับการสนับสนุน เงินกองทุนฯ ทั้งด้านเงินกู้ และเงินอุดหนุน ให้เป็นไปตามแผนการจัดสรรเงินกองทุนฯ นอกจากนี้ เมื่อนำตัวชี้วัดไป

ใช้ปฏิบัติจริง พบปัญหา อุปสรรค เช่น การกำหนดกลยุทธ์บางส่วน ยังประสบปัญหาในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนฯ เนื่องจากข้อจำกัดต่างๆ รวมถึงตัวชี้วัดที่กำหนดตามแผนแม่บทฯ บางตัวชี้วัดดำเนินการได้ยาก และมีความซ้ำซ้อน

๓. จากการประเมินผลแผนแม่บทฯ (ระยะสิ้นสุดแผน) จึงมีข้อเสนอแนะให้ระบุตัวชี้วัดให้ชัดเจน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวชี้วัดสำหรับใช้วัดในระดับยุทธศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการประเมินผล การดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ไม่ควรกำหนดให้ต้องวัดผลเป็นรายกิจกรรมย่อย เนื่องจากมีรายละเอียดมากเกินไปเสียเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล อีกทั้งผลสำเร็จที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับของแผนปฏิบัติงาน จึงยากต่อการนำมาวิเคราะห์เพื่อให้สะท้อนถึงความสำเร็จระดับยุทธศาสตร์ ส่วนการกำหนดตัวชี้วัดด้านการจัดสรรเงินตามแผนจัดสรรมีข้อจำกัดหลายอย่าง ดังนั้น จึงควรเลือกเฉพาะประเด็นการสนับสนุนที่สำคัญ หรือสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลมากำหนดเป็นตัวชี้วัด

๒) แผนปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม (๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๑)

การดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๗ ได้รับการประเมินจากกรมบัญชีกลางในฐานะผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลเงินนอกงบประมาณ พบว่า ผลการดำเนินงานด้านการปฏิบัติการ ด้านการสนองประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านการพัฒนาทุนหมุนเวียน มีผลคะแนนสูงกว่าเป้าหมายตลอดระยะเวลา ๓ ปี ที่มีการประเมินผล ในขณะที่ ผลการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมในมิติด้านการเงิน มีผลคะแนนต่ำกว่าเป้าหมาย (เป้าหมายเทียบเท่าระดับ ๓) และเกณฑ์การประเมินได้กำหนดให้ทุนหมุนเวียนที่ได้รับผลการประเมินด้านใดด้านหนึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จะต้องมีการปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินงานอย่างน้อย ๑ ปีบัญชี โดยกรณีของกองทุนสิ่งแวดล้อม จะต้องมีการปรับปรุงการดำเนินงานในประเด็นปัญหาที่ไม่สามารถอนุมัติวงเงินให้การสนับสนุนประเภทโครงการเงินกู้ และเงินอุดหนุนได้ตามเป้าหมายของแผนจัดสรรในแต่ละปี ดังแสดงในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ แสดงผลการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยกรมบัญชีกลาง

เกณฑ์วัดการดำเนินงาน	ด้านการเงิน	ด้านการปฏิบัติการ	ด้านการสนองประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ด้านการบริหารพัฒนาทุนหมุนเวียน	คะแนนเฉลี่ย
ปี ๒๕๕๕	๒.๐๐๐๐	๓.๖๕๐๖	๕.๐๐๐๐	๔.๗๖๙๒	๓.๘๒๐๕
ปี ๒๕๕๖	๔.๕๔๔๐	๔.๓๘๔๔	๕.๐๐๐๐	๔.๗๘๔๐	๔.๒๗๖๙
ปี ๒๕๕๗	๒.๒๔๘๕	๓.๖๗๓๙	๔.๕๐๐๐	๔.๘๑๖๐	๓.๖๘๖๓
ปี ๒๕๕๘	๑.๐๐๐๐	๔.๕๙๔๔	๔.๕๐๐๐	๔.๘๑๖๐	๔.๓๒๒๒

กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงได้ดำเนินการแผนปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม (๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๑) ซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ด้านการเงิน มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการสนับสนุนเงินกู้เพื่อแก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพิ่มประสิทธิภาพการสนับสนุนเงินกู้เพื่อแก้ปัญหามลพิษของภาค ส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการจัดหารายได้ จากแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๒ แห่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

ยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการอนุมัติ และจัดทำ แผนปฏิบัติการกองทุนอย่างเหมาะสมและการกำกับดูแลหรือการติดตามประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการประชาสัมพันธ์กองทุนสิ่งแวดล้อมให้เป็นที่รู้จักของสาธารณชน

ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาทุนหมุนเวียน มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรกองทุนให้มี ศักยภาพและการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน

ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ที่ผ่านมานอกจากกองทุนสิ่งแวดล้อมจะมีการดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติการ และแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมแล้ว กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงได้มีการจัดทำแผนปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม (๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๑) เพื่อเร่งรัด การแก้ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุน โดยมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การปรับปรุงประสิทธิภาพ การดำเนินงานในมิติด้านการเงิน ซึ่งนอกจากจะปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมแล้ว ใน ระยะ ๒-๓ ปีที่ผ่านมา สถานภาพทางการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แผนแม่บท กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมมาอย่าง ต่อเนื่อง แต่ยังคงมีข้อจำกัดเกี่ยวกับกระแสรายรับเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามที่ระบุแหล่งรายได้ตามมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตลอดจนการจัดสรร เงินกองทุนในระยะเวลาที่ผ่านมาถูกจัดสรรในรูปเงินอุดหนุนมากกว่าการจัดสรรในรูปเงินกู้ ตามหลักการของ ทุนหมุนเวียน ในขณะที่ การจัดสรรเงินกองทุนในรูปเงินกู้ ได้มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในระยะเวลาการดำเนินการ ภายใต้อำนาจแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเงินทุนของกองทุน สิ่งแวดล้อมลดลงจากการจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้นทุนในการเป็นทุนหมุนเวียนลดลง เงินที่ หมุนเวียนคืนกลับมีเพียงเงินต้นจากโครงการเงินกู้ ดอกเบี้ยที่คืนกลับกองทุนสิ่งแวดล้อมเพียงร้อยละ ๐.๕ เงิน ค่าปรับและค่าบริการตามมาตรา ๙๓ และเงินฝากธนาคารที่กำกับดูแลโดยกรมบัญชีกลาง ทำให้งบดุลทาง การเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมขาดความสมดุล เนื่องจากมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้อย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์การบริหารจัดการกองทุนภายใต้อำนาจแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕- ๒๕๕๙ และ แผนปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม (๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๑) จะพบว่าทั้งสองแผนจะมีเป้าหมายที่ตรงกัน คือ มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการ บริหารงานภายในองค์กร และพัฒนากระบวนการบริหารงานภายนอกองค์กร โดยกระบวนการบริหารภายใน นอกเหนือจากการพัฒนาแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังครอบคลุมถึงการบริหารภายในด้านอื่นๆ เช่น การพัฒนาบุคลากร การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ในขณะที่กระบวนการบริหารภายนอก จะเกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรเงิน การสร้างภาคีเครือข่ายและการสร้างกระบวนการ มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๒.๕ ผลการวิเคราะห์นโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการทบทวนสถานการณ์และทิศทางนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนนโยบายและแผนพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในส่วนที่กองทุนสิ่งแวดล้อมควรให้ความสำคัญในการสนับสนุนทางการเงิน ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า แสดงให้เห็นว่า แนวโน้มของประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ที่กองทุนสิ่งแวดล้อมควรให้ความสำคัญใน ๔ ด้าน ดังนี้

๑) การควบคุมมลพิษโดยการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ข้อที่๙ (๕) เร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ และน้ำเสีย ได้ถูกกำหนดให้การจัดการขยะถือเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนต้องเร่งรัดดำเนินการ เนื่องจากในการแก้ไขปัญหาขยะของประเทศยังมีความสอดคล้องกับ กรอบทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ตามยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ครอบคลุมถึงการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม ด้วยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตรายที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค รวมทั้งส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒) การป้องกันและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่ต้องแก้ไขปัญหาเป็นลำดับแรก ได้แก่ การปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งนโยบายและแผนตั้งแต่นโยบายรัฐบาลและนโยบายที่เกี่ยวข้องในทุกระดับให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติ อาทิเช่น ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ แนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการรักษาทุนทางธรรมชาติเพื่อการเติบโตสีเขียวใช้ประโยชน์จากทุนธรรมชาติที่คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว ปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม นอกจากนี้ แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ จะต้องนำกรอบนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ไปถ่ายทอดให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมไปถึง แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ -๒๕๙๓ และแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการสงวนรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศให้คงความสมบูรณ์ และการกำกับดูแลและควบคุมให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๓) การป้องกันและการเตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ถูกกำหนดเป็นหนึ่งในห้าของแผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔ และมีกรอบการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ –๒๕๙๓ ที่มุ่งกำหนดแนวทางการดำเนินการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในด้านการป้องกัน การลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดก๊าซเรือนกระจก และส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ การปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมถึง การสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

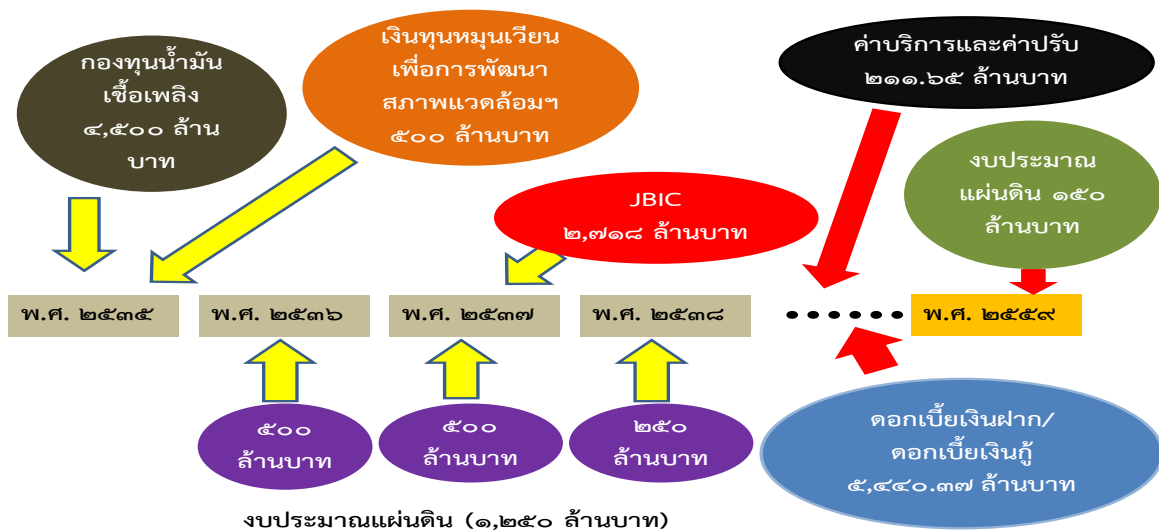
๔) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ได้ถูกกำหนดอยู่ในนโยบายรัฐบาลข้อที่ ๙ และ แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ที่มีความเชื่อมโยงกับการรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งระบบนิเวศทางธรรมชาติ ให้ได้รับการอนุรักษ์ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

บทที่ ๓

สถานการณ์การเงินและแนวโน้มทิศทางการให้การสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

๓.๑ สถานการณ์การเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

นับตั้งแต่จัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมา ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายรับรวมทั้งสิ้น ๑๔,๖๒๐.๐๓ ล้านบาท รายได้ที่สำคัญของกองทุนสิ่งแวดล้อมจะอยู่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งประกอบด้วย เงินที่รัฐบาลได้จัดสรรเป็นทุนประเดิมให้กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย เงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ๔,๕๐๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๓๐.๗๘ ของรายรับทั้งหมด) และเงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๓๕ จำนวน ๕๐๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๓.๔๒ ของรายรับทั้งหมด) เงินงบประมาณแผ่นดิน ในปีพ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๘ เป็นจำนวนเงินรวม ๑,๒๕๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๘.๕๕ ของรายรับทั้งหมด) รวมถึงเงินกู้จากธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan Bank for International Cooperation: JBIC) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ รวมผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นเงิน ๒,๗๑๘ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๘.๕๙ ของรายรับทั้งหมด) โดยหลังจากปี พ.ศ.๒๕๓๘ กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายรับหมุนเวียนในส่วนของดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ดอกเบี้ยเงินกู้ และการรับคืนเงินต้นจำนวน ๕,๔๔๐.๓๗ ล้านบาท (ร้อยละ ๓๗.๒๑ ของรายได้ทั้งหมด) และการส่งคืนเงินกองทุนจากการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมจัดเก็บได้จากการดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสีย อีกจำนวน ๒๑๑.๖๕ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๑.๔๕ ของรายรับทั้งหมด และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน จำนวน ๑๕๐ ล้านบาท รายละเอียดดังแสดงในรูปที่ ๑

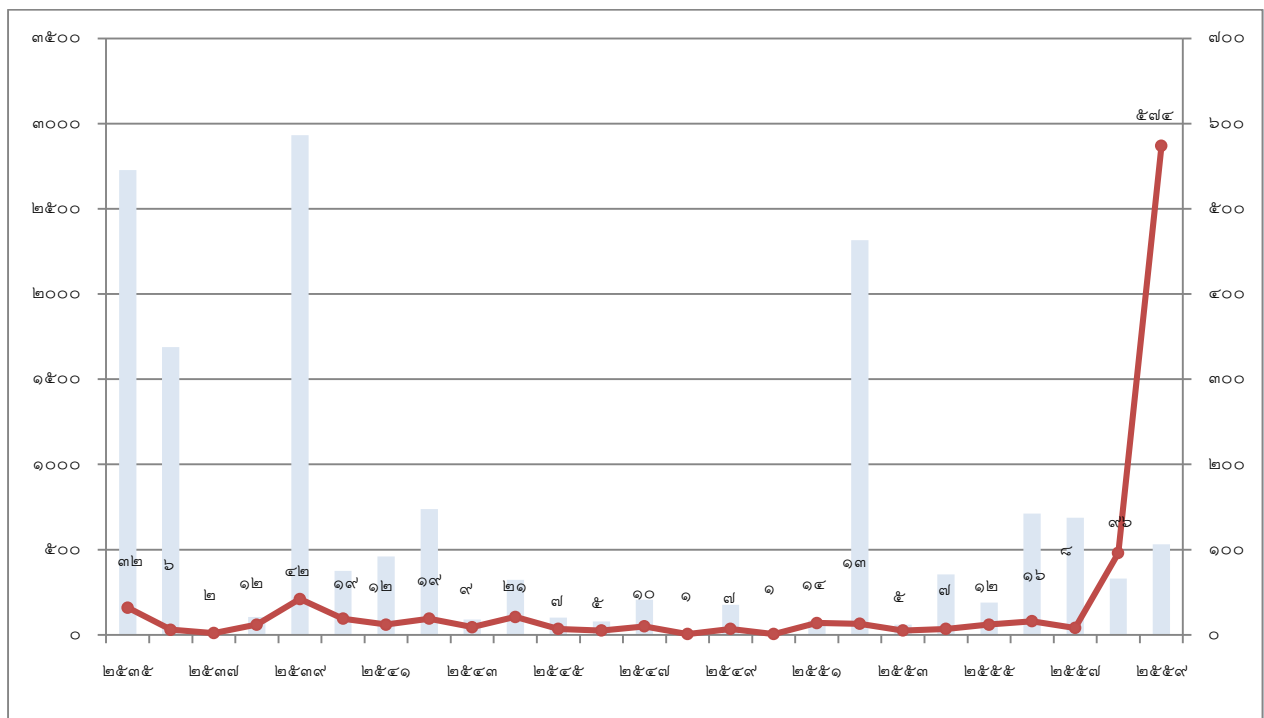
รูปที่ ๑ แสดงแหล่งที่มาของรายได้กองทุนสิ่งแวดล้อมในแต่ละช่วงเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๙

๓.๒ การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๙

กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ให้การสนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เป็นส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ เอกชน และองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศเสีย และระบบกำจัดของเสีย รวมทั้งการสนับสนุนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสิ้น ๙๔๙ โครงการ รวมวงเงินที่ให้การสนับสนุนทั้งสิ้น ๑๕,๐๓๐.๐๗ ล้านบาท (ข้อมูล ณ ไตรมาสที่ ๓/๒๕๕๙) รายละเอียดดังแสดงในรูปที่ ๒

จำนวนเงิน (ล้านบาท)

จำนวนโครงการ (โครงการ)

รูปที่ ๒ งบประมาณการจัดสรรเงินและจำนวนโครงการที่กองทุนสิ่งแวดล้อมสนับสนุน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๙*

หมายเหตุ : * ๒๕๕๙ (ข้อมูล ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙)

๓.๒.๑ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕- ๒๕๕๙

๓.๒.๑.๑ การจำแนกตามประเภทของกลุ่มเป้าหมาย

กองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายตามที่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสามารถจำแนกการสนับสนุนตามกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

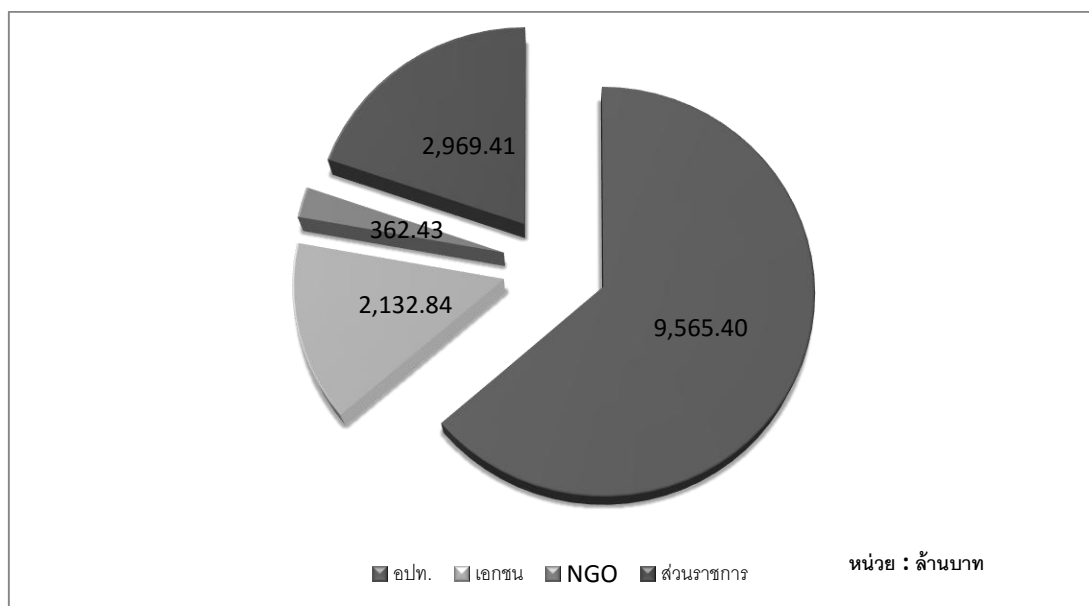
(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกลุ่มเป้าหมายที่กองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนมากที่สุด โดยได้สนับสนุนเป็นเงินอุดหนุนเพื่อจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศและเสียง และระบบกำจัดของเสีย จำนวน ๙,๕๖๕.๔๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๔ ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

จำแนกเป็น ระบบบำบัดน้ำเสีย วงเงิน ๗,๕๐๕.๕๒ ล้านบาท ระบบกำจัดของเสีย วงเงิน ๑,๙๗๕.๐๗ ล้านบาท และระบบบำบัดอากาศและเสียง วงเงิน ๘๔.๘๐ ล้านบาท

(๒) ภาครัฐที่เป็นส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการสนับสนุนในรูปแบบของเงินช่วยเหลือและเงินอุดหนุน ในการดำเนินกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่สำคัญ และมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมตามมาตรา ๒๓ (๔) จำนวน ๒,๙๖๙.๔๑ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๖ ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

(๓) ภาคเอกชน เป็นกลุ่มเป้าหมายที่กองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนในรูปแบบเงินกู้ยืม เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย หรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใดเพื่อการควบคุมบำบัด หรือขจัดมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมหรือการดำเนินกิจการของตนเอง ตามมาตรา ๒๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยอนุมัติวงเงินกู้ไปแล้วทั้งสิ้น ๒,๑๓๒.๘๔ ล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ ๑๔.๑๙ ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำแนกเป็นระบบบำบัดน้ำเสีย ๑,๓๕๑.๓๖ ล้านบาท ระบบบำบัดของเสีย ๑๒๕.๗๘ ล้านบาท และระบบบำบัดอากาศเสีย ๖๕๕.๗ ล้านบาท

(๔) องค์กรเอกชน (NGOs) ที่จดทะเบียนกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของเงินช่วยเหลือและเงินอุดหนุนในการดำเนินกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓ (๔) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๖๒.๔๓ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๒.๔๑ ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด รายละเอียดดังแสดงในรูปที่ ๓

รูปที่ ๓ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๕-๒๕๕๙*

หมายเหตุ : * ข้อมูล ณ ไตรมาสที่ ๓/๒๕๕๙

๓.๒.๑.๒ การจำแนกตามประเภทของโครงการตามกฎหมาย

ประเภทโครงการที่กองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุน ตามที่กำหนดในมาตรา ๒๓ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีจำนวนทั้งสิ้น ๙๔๙ โครงการ จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น ๑๕,๐๓๐.๐๗ ล้านบาท โดยจำแนกเป็นประเภทของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุน และเงินกู้ยืมจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้

(๑) เงินอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ระบุขอรับการสนับสนุนเงินลงทุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อการลงทุนก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบกำจัดของเสียรวม ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ให้การสนับสนุนเงินไปแล้วทั้งสิ้นจำนวน ๑๘๖ โครงการ รวมเป็นเงินที่จัดสรร ๙,๕๖๕.๔๐ ล้านบาท

(๒) เงินอุดหนุนให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ที่จดทะเบียนกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ องค์กรภาคประชาชนหรือองค์กรอื่นใดที่ถูกกำหนดภายใต้กรอบทิศทางการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ให้การสนับสนุนเงินไปแล้วทั้งสิ้นจำนวน ๗๑๙ โครงการ รวมเป็นเงินที่จัดสรร ๓,๓๓๑.๘๓ ล้านบาท

(๓) เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำสำหรับภาคเอกชน ที่ประสงค์จะลงทุนเพื่อก่อสร้างระบบป้องกันหรือขจัดมลพิษจากการประกอบกิจการของตนเอง และสำหรับผู้รับจ้างให้บริการกำจัดของเสียและบำบัดน้ำเสีย กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ให้การสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำไปแล้วทั้งสิ้นจำนวน ๔๔ โครงการ รวมเป็นเงินที่จัดสรร ๒,๑๓๒.๘๔ ล้านบาท

นอกจากนี้ กองทุนสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดเงินค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๒๖๔.๔๑ ล้านบาท สำหรับเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำสำหรับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ เพื่อก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศเสีย และระบบกำจัดของเสีย ในกิจการของตนเอง ยังไม่มีโครงการที่เสนอขอจากกองทุนสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด

๓.๒.๑.๓ การจำแนกตามประเภทของโครงการตามประเภทมลพิษ

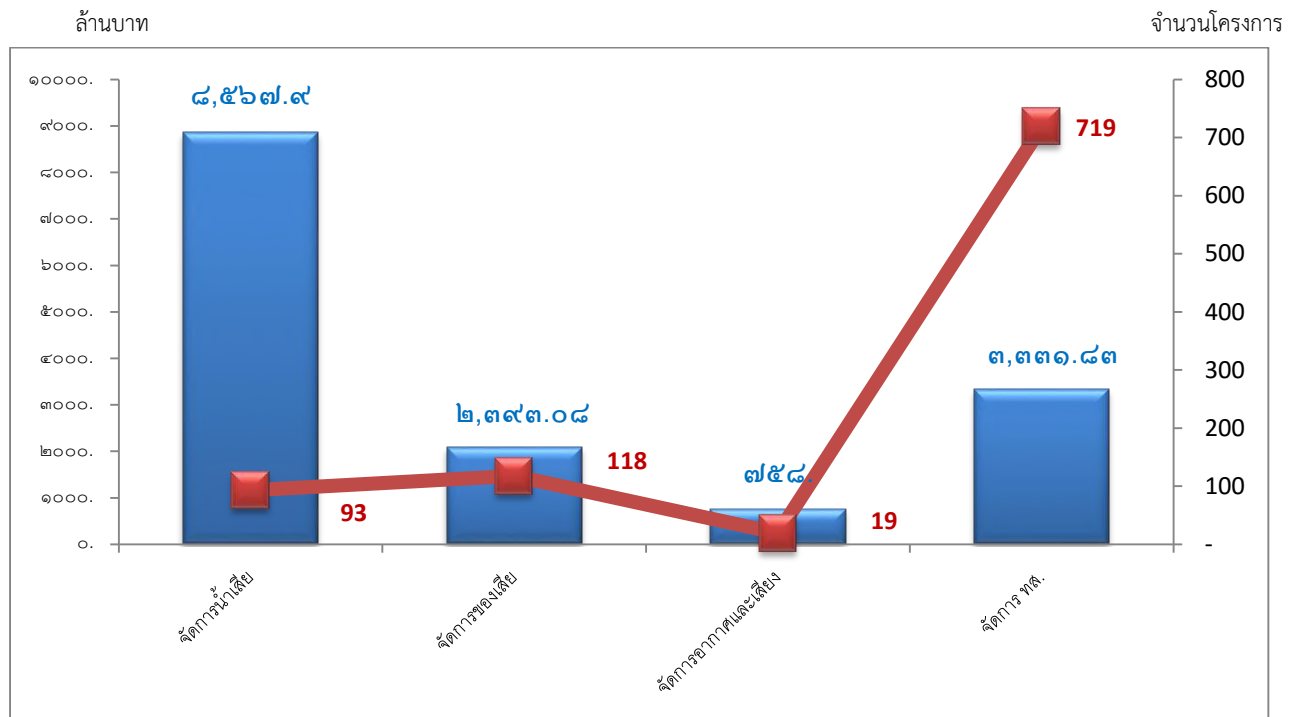
หากพิจารณาโครงการจำแนกตามกลุ่มมลพิษ พบว่า กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ให้การสนับสนุนโครงการตามประเภทมลพิษ ดังนี้

(๑) การจัดการน้ำเสีย โดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นเงินกู้ยืมภาคเอกชน รวม ๙๓ โครงการ วงเงินทั้งสิ้น ๘,๕๖๗.๙๐ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๘.๙๓ ของวงเงินจัดสรรทั้งหมด

(๒) การจัดการกำจัดของเสีย โดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นเงินกู้ยืมภาคเอกชน จำนวน ๑๑๘ โครงการ วงเงินรวม ๒,๓๙๓.๐๘ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๖ ของวงเงินจัดสรรทั้งหมด

(๓) การจัดการคุณภาพอากาศ และเสียง โดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นเงินกู้ยืมภาคเอกชน รวมทั้งสิ้น ๑๙ โครงการ วงเงิน ๗๕๘.๐๐ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๕.๐๔ ของวงเงินจัดสรรทั้งหมด

(๔) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน ๖๓๔ โครงการ วงเงิน ๒,๙๖๙.๔๑ ล้านบาท และองค์กรเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน ๘๕ โครงการ วงเงิน ๓๖๒.๔๓ ล้านบาท รวมทั้งสิ้น ๗๑๙ โครงการ รวมวงเงิน ๓,๓๓๑.๘๓ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๒.๑๗ ของวงเงินจัดสรรทั้งหมด รายละเอียดดังแสดงในรูปที่ ๔

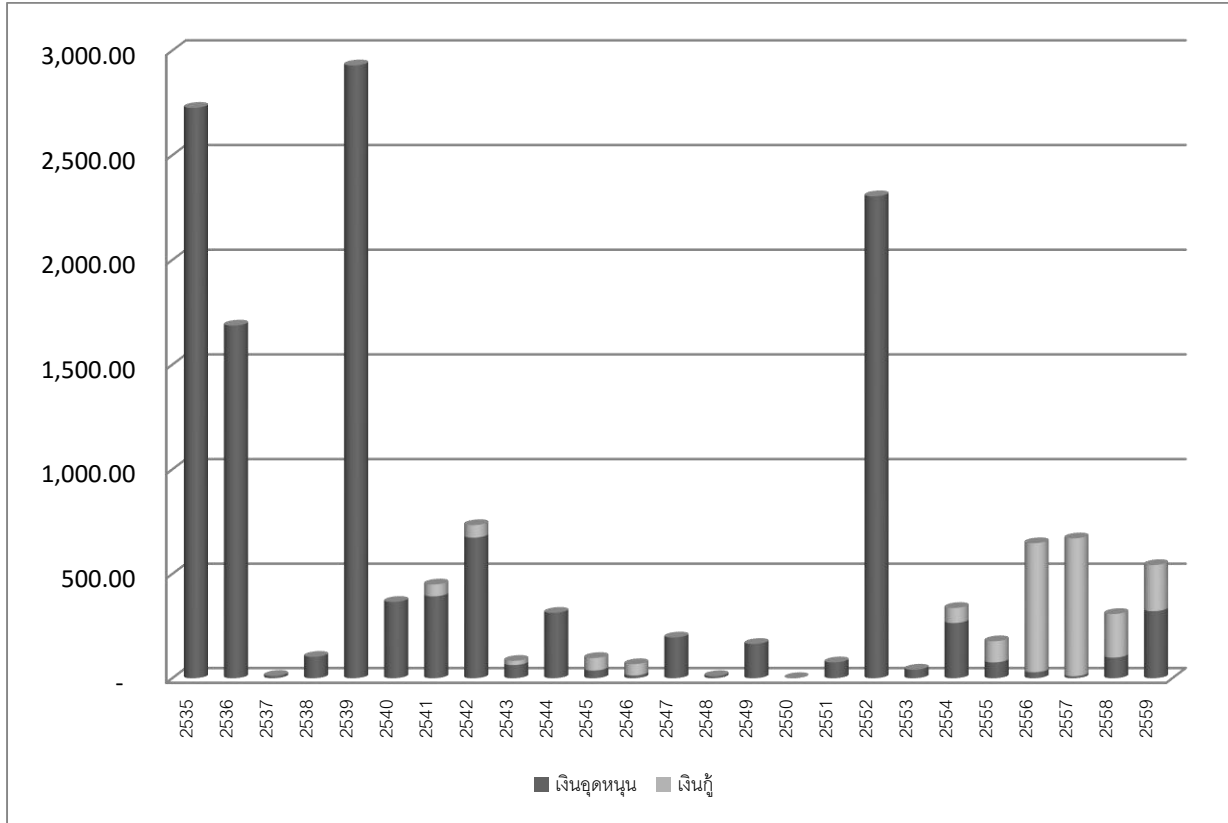
รูปที่ ๔ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมตามประเภทมลพิษ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๙*

หมายเหตุ : * ข้อมูล ณ ไตรมาสที่ ๓/๒๕๕๙

๓.๒.๒ สรุปผลการวิเคราะห์การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะที่ผ่านมา

ในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นช่วงเวลาที่ประเทศไทยประสบปัญหา การขาดแคลนระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน และ ระบบกำจัดขยะมูลฝอยจากชุมชน ตลอดจนการสร้างระบบ บำบัดน้ำเสียในขณะนั้นยังไม่เหมาะสมกับการใช้งานในท้องถิ่น และมีความซับซ้อนในการซ่อมบำรุง ในขณะที่ รัฐบาลในขณะนั้น มีนโยบายผลักดันให้มีการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม ในเขตพื้นที่ซึ่งถูกประกาศเป็น เขตควบคุมมลพิษ กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงเป็นช่องทางที่สำคัญในการสนองนโยบายรัฐบาลผ่านพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเน้นการลงทุนกำจัดของเสียที่ปลายท่อ (End of Pipe Treatment) เป็นหลัก ดังนั้น ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๙ จึงเป็นช่วงเวลาที่ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้จัดสรรเงินอุดหนุนเป็นจำนวนมาก เป็นวงเงิน ๗,๔๕๗.๐๐ ล้านบาท ในขณะที่กองทุน สิ่งแวดล้อมมีรายรับจากเงินประเดิมเพื่อจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๕,๐๐๐.๐๐ ล้าน บาท และเงินจากงบประมาณแผ่นดิน ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๓๗ ปีละ ๕๐๐ ล้านบาท รวมเป็น เงิน ๖,๐๐๐.๐๐ ล้านบาท ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จึงเป็นสาเหตุให้กระทรวงการคลัง ในฐานะผู้ดูแล เงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ต้องดำเนินการจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ แห่งญี่ปุ่น (JBIC) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินเพียงพอต่อการสนับสนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย

ในการลงทุนก่อสร้างระบบดังกล่าว และหลังจากปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นต้นมา การจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อ
 ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดขยะชุมชน มีแนวโน้มลดลง โดยที่การจัดสรรเงินกู้ยืมให้แก่
 ภาคเอกชน (มาตรา ๒๓(๓)) และการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่โครงการด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
 สิ่งแวดล้อม (มาตรา ๒๓(๔)) จึงเริ่มอยู่ในเป้าหมายการให้การสนับสนุนเงินกู้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม

รูปที่ ๕ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเงินกู้ และเงินอุดหนุน ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๙*

หมายเหตุ : * ข้อมูล ณ ไตรมาสที่ ๓/๒๕๕๙

จากรูปที่ ๕ แสดงให้เห็นว่า ตลอดระยะเวลาการจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมในช่วง
 ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๕๔ เป็นการจัดสรรเงินอุดหนุนที่มากกว่าเงินกู้ ทำให้สถานะการเงินของ
 กองทุนสิ่งแวดล้อมต้องประสบกับสถานการณ์เงินกองทุนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่มีเงินหมุนเวียนคืน
 กลับน้อยมาก โดยมีปัจจัยสำคัญ คือ การให้การสนับสนุนเงินกู้ยืมขาดความต่อเนื่อง ทำให้เป็นอุปสรรคอย่าง
 มากในการบริหารงานตามหลักการของกองทุนสิ่งแวดล้อมที่มุ่งดำเนินงานสนับสนุนในรูปแบบของทุน
 หมุนเวียนในลักษณะของเงินกู้เป็นลำดับแรก ถึงแม้ว่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จะเริ่มมีการจัดทำแผนแม่บท
 กองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ซึ่งมีผลทำให้การจัดสรรเงินกู้มีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เป็น
 การดำเนินการในช่วงเวลาที่สถานะทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมเริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤตทางการเงิน
 เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ถูกใช้ไปในโครงการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลาย
 ทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ ของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นวงเงิน
 ๒,๔๙๙ ล้านบาท ถึงแม้ว่าในช่วงเวลาของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ จะให้
 ความสำคัญกับการจัดสรรเงินกู้ในสัดส่วนที่มากกว่าเงินอุดหนุนก็ตาม เงินที่หมุนเวียนคืนกลับยังคงมีไม่มาก
 เพียงพอที่จะรักษาสมดุลทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม จึงส่งผลให้กองทุนอยู่ในสภาวะที่ต้องระดมทุนเข้า

สู่กองทุนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อให้มีเงินที่เพียงพอต่อความต้องการในการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนในอนาคต และเป็นเป้าหมายที่กองทุนต้องเร่งรัดดำเนินการในระยะเวลา ๓-๕ ปีข้างหน้า ต่อเนื่องจากปี พ.ศ.๒๕๕๙

๓.๓ แนวโน้มทิศทางการให้การสนับสนุนเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๓.๓.๑ การสนับสนุนเงินอุดหนุน

๑) สนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมให้แก่ โครงการก่อสร้างหรือดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เสนอขอรับการสนับสนุนภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

ทิศทางการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ยังคงต้องพิจารณาให้การสนับสนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เสนอขอรับเงินอุดหนุนเพื่อก่อสร้างหรือดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม เนื่องจากเป็นการดำเนินงานที่ต้องดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๓(๑) รวมถึงการจัดสรรงบประมาณสมทบจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้แก่โครงการก่อสร้างหรือดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด โครงการละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๖ วันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ นอกจาก การจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๓ (๑) แล้ว ยังครอบคลุมถึงการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๓ (๔) อีกด้วย กองทุนสิ่งแวดล้อม จึงได้กำหนดมาตรการเพื่อจะบริหารจัดการเงินอุดหนุน โดยกำหนด เพดานวงเงินอุดหนุนในแต่ละปีงบประมาณ กำหนดกรอบทิศทางการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๓(๔) และวงเงินโครงการละไม่เกิน ๕ ล้านบาท โดยมีกลุ่มเป้าหมายใหม่เพิ่มเติม คือ เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน สภาองค์กรชุมชน และคณะกรรมการหมู่บ้าน

๒) สนับสนุนเงินกองทุนให้แก่ โครงการด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และด้านการจัดการมลพิษ

สืบเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นมา การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่โครงการด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และด้านการจัดการมลพิษ จะเป็นการจัดสรรเงินภายใต้กรอบทิศทางการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๓(๔) และวงเงินโครงการละไม่เกิน ๕ ล้านบาท ดังนั้น ทิศทางการจัดสรรเงินอุดหนุนภายใต้ มาตรา ๒๓(๔) ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ จะมุ่งเน้นประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญสูงและเร่งด่วน โดยเฉพาะโครงการ/กิจกรรมที่ตอบสนองต่อนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ ตามที่ได้มีการวิเคราะห์นโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ข้อ ๒.๖) ที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจักให้ความสำคัญใน ๔ ด้าน คือ การเร่งรัดแก้ไขปัญหาการจัดการขยะที่ถือเป็นวาระแห่งชาติ การปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำและพื้นที่อนุรักษ์ที่มีความสำคัญเชิงนิเวศ การเพิ่มพื้นที่ป่า การป้องกันและ

เตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดก๊าซเรือนกระจก และการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และความหลากหลายทางชีวภาพ อีกทั้ง ยังเห็นสมควรสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่มีศักยภาพในการจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน ให้เป็นผู้มีสิทธิ์ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม คือ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน สภาองค์กรชุมชนตำบล และ คณะกรรมการหมู่บ้าน (ตามประกาศคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่น คำขอรับเงินช่วยเหลือและอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓(๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๑๔๕ ง เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙)

๓.๓.๒ การสนับสนุนเงินกู้ยืม

จากรูปที่ ๕ นับจากปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖ เป็นต้นมา แสดงให้เห็นแนวโน้มการจัดสรรเงินกู้จากกองทุนสิ่งแวดล้อมที่มีความต้องการขอรับการสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น และมีความเป็นไปได้ที่จะสามารถดำเนินการจัดสรรเงินกู้ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ประกอบกับในแต่ละปีได้มีการเร่งรัดประชาสัมพันธ์ให้กับภาคเอกชนที่สนใจและมีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย หรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใด เพื่อการควบคุมบำบัด หรือขจัดมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมหรือการดำเนินกิจการของตนเอง หรือบุคคลนั้นเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการเป็นผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย โดยเฉพาะโครงการเงินกู้ขนาดเล็ก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้กองทุนสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่มาก และเป็นโครงการเทคโนโลยีสะอาดในสถานประกอบการ เช่น

- โครงการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรหรืออุปกรณ์อื่นใด ในระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย เพื่อการปรับปรุง ทดแทนระบบฯเดิมที่มีอยู่ ที่หมดอายุการใช้งาน เพื่อให้ระบบมีประสิทธิภาพคงเดิม สำหรับภาคเอกชน

- โครงการติดตั้งระบบสำหรับหมักมูลสัตว์ จากฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์เป็นปุ๋ย หรือเป็นสารบำรุงดิน ที่มีกำลังผลิตต่อเครื่อง ไม่เกิน ๒๐ ตัน/วัน

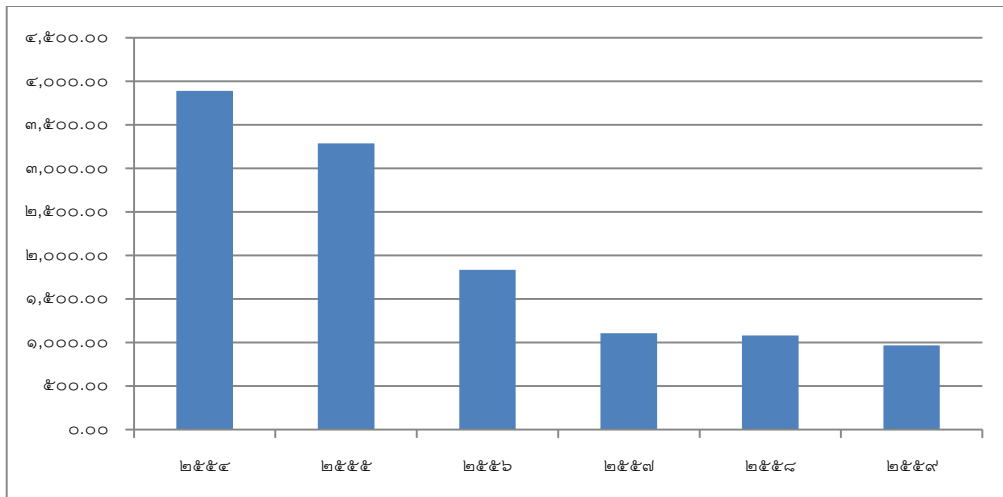
- โครงการก่อสร้างเฉพาะระบบบำบัดน้ำเสียของสถานประกอบการที่มีความสามารถบำบัดไม่เกิน ๑๐๐ ลบ.ม./วัน เป็นต้น

สำหรับการสนับสนุนเงินกู้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ ตามมาตรา ๒๓ (๒) ยังคงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุน ถึงแม้ว่าในระยะที่ผ่านมา จะมีรัฐวิสาหกิจบางแห่งให้ความสนใจขอรับการสนับสนุนเงินกู้จากกองทุนสิ่งแวดล้อม แต่ก็ยังคงประสบปัญหา เช่น การขาดสภาพคล่องทางการเงิน ทำให้ไม่มีความพร้อมในการขอรับการสนับสนุนเงินกู้จากกองทุน และในกรณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงประสบปัญหาในการตีความกิจการของท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓(๒) ว่ามีกิจการใดบ้างที่อยู่ในข่ายที่จะขอรับการสนับสนุนเงินกู้จากกองทุนสิ่งแวดล้อม และปัญหาในกระบวนการขั้นตอนการให้การสนับสนุนเงินกู้ ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการตีความกฎหมายตามมาตราดังกล่าว ปัจจุบัน กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการขอปรับแก้ร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ทั้งใน

ส่วนของค่านิยามของการควบคุมบำบัด และ ปรับปรุงวัตถุประสงค์การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมทุกด้านไม่เน้นเฉพาะเรื่องระบบบำบัด หรือกำจัดน้ำเสีย เพื่อให้กลไกการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในการแก้ไขปัญหามลพิษ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในระยะเวลา ๓-๕ ปีข้างหน้า

อย่างไรก็ตาม ทิศทางการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ยังคงต้องมีการจัดทำแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยการกำหนดเพดานวงเงินจัดสรรในแต่ละปี และสัดส่วนในการจัดสรร เงินกู้ : เงินอุดหนุน ประมาณ ๗๐:๓๐ เพื่อให้มีเงินหมุนเวียนกลับเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของกองทุนสิ่งแวดล้อมที่มุ่งเน้นการจัดสรรเงินในรูปแบบของเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำกว่า ที่องตลาดเป็นลำดับแรก และสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องส่งเงินคืนกลับเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๘๘ และ ๙๓

๓.๔ แนวโน้มทิศทางการระดมทุนของกองทุนสิ่งแวดล้อม ในช่วงปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

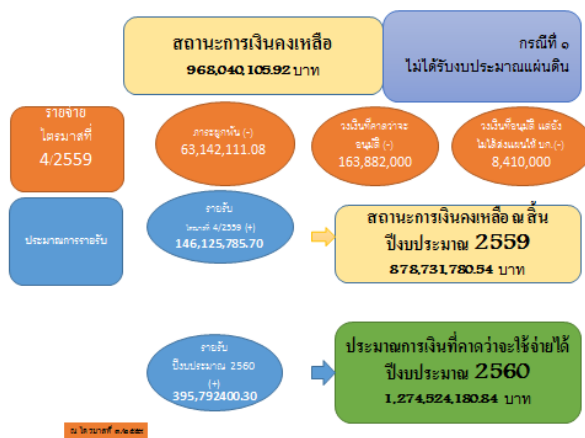
รูปที่ ๖ สถานะการเงินสุทธิ ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙*

หมายเหตุ : * ข้อมูล ณ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

จากรูปที่ ๖ แสดงให้เห็นแนวโน้มสถานการณ์เงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ณ สิ้นปีงบประมาณ (๓๐ กันยายน) จะมีเงินคงเหลือสุทธิลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน (ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙) กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินคงเหลือสุทธิ ๙๖๘,๐๔๐,๑๐๕.๙๒ บาท โดยคาดว่า ณ สิ้นปีงบประมาณจะมีเงินคงเหลือ ๘๗๘,๗๓๑,๗๘๐.๕๔ บาท และจากการวิเคราะห์แหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๒ จะพบว่าปัญหาที่สำคัญ คือ กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่มีแหล่งรายได้ที่เข้ามาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยแต่ละปีรายได้มาจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร การปล่อยเงินกู้ยืมแก่ภาคเอกชนเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ส่งผลให้มีเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ที่ส่งกลับคืนสู่กองทุนในรูปแบบของกองทุนหมุนเวียน และจากการจัดเก็บค่าบริการ ค่าปรับ จากการให้บริการระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม ส่งคืนกองทุนตามมาตรา ๙๓ แต่ยังคงเป็นวงเงินคืนกลับในระดับที่ต่ำมาก ดังนั้น ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ.

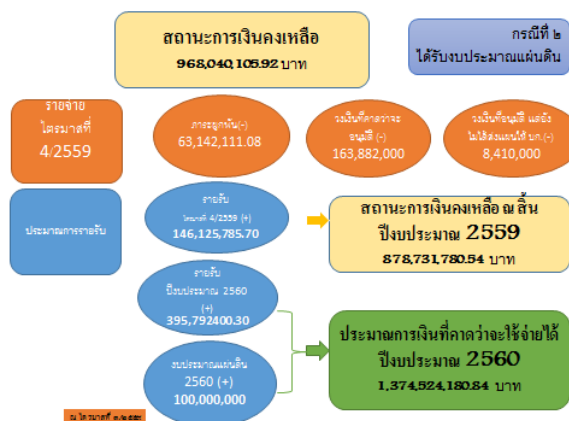
๒๕๖๐-๒๕๖๔ กองทุนสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องมีการวางแผนระดมทุนจากแหล่งเงินต่าง ๆ ที่สามารถดำเนินการได้ตามที่กฎหมายกำหนด ภายใต้สถานการณ์ (Scenario) ๔ กรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่มีแหล่งเงินอื่นเข้ามาสมทบในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔
ส่งผลให้กองทุนสิ่งแวดล้อมจะอยู่ในสภาวะวิกฤตทางการเงินที่ไม่มีเงินทุนหมุนเวียน (ภาพที่ ๑) ดังนั้นโครงการ/กิจกรรมที่กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนเงินได้จะต้องอยู่ในรูปเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และเป็นโครงการเงินกู้ขนาดเล็ก วงเงินจัดสรรได้ไม่เกินปีละ ๕๐๐ ล้านบาท เพื่อให้กองทุนสามารถมีเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ที่ส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมและสามารถหมุนเวียนได้ในระยะ ๕ ปี รวมทั้งจะต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของผู้จัดการกองทุนในส่วนของเงินกู้

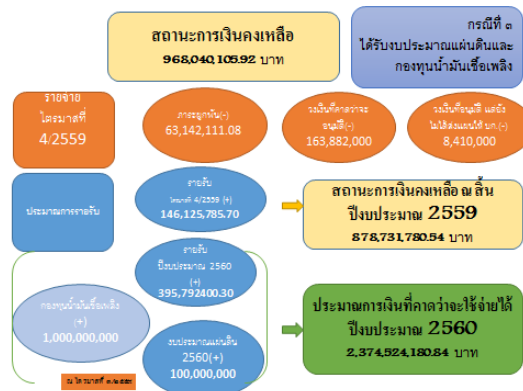
ภาพที่ ๑ กรณีที่ ๑ กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่ได้รับงบประมาณแผ่นดิน

กรณีที่ ๒ การระดมทุนในระยะสั้น (ปีต่อปี) จากเงินงบประมาณแผ่นดิน อย่างน้อยปีละ ๑๐๐ - ๕๐๐ ล้านบาท (ภาพที่ ๒) เพื่อให้มีเงินทุนเพียงพอต่อการขอรับการสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่มุ่งเน้นประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญสูงและเร่งด่วน ภายใต้วาระแห่งชาติ หรือนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยการบริหารกองทุนในรูปแบบของทุนหมุนเวียน คือจะต้องมีการกำหนดสัดส่วนเงินกู้และเงินอุดหนุน อย่างน้อย ๗๐ : ๓๐ วงเงินจัดสรรปีละ ๖๐๐ ล้านบาท เพื่อให้กองทุนสามารถมีทุนหมุนเวียนได้ในระยะ ๑๐ ปี

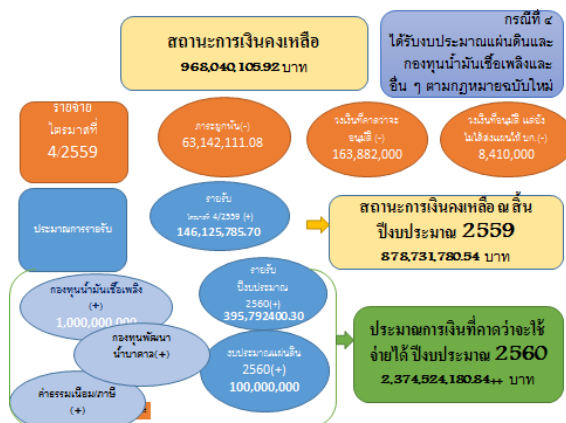
ภาพที่ ๒ กรณีที่ ๒ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณแผ่นดิน

กรณีที่ ๓ การระดมทุนในระยะปานกลาง (ระยะ ๕ ปี) จากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งเป็นกองทุนขนาดใหญ่และมีรายได้อย่างต่อเนื่อง จำนวนเงินสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ๕,๐๐๐ ล้านบาท หรือปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท (ภาพที่) เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีสภาพคล่องทางการเงินและสามารถให้การสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมเพื่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของประเทศ โครงการที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือ earmark project เช่น การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและการแปรรูปเป็นพลังงาน ส่งเสริมการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งเสริมการเจริญเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น วงเงินจัดสรรปีละ ๑,๖๐๐ ล้านบาท

ภาพที่ ๓ กรณีที่ ๓ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง

กรณีที่ ๔ การระดมทุนในระยะยาว โดยการเพิ่มแหล่งรายได้ของกองทุนที่ยั่งยืน ภายใต้การปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ....ที่กำหนดแหล่งรายได้จากกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล ส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางเงินสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ผ่านมาตรการต่างๆ เช่น ภาษีสิ่งแวดล้อมและการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในลักษณะของเงินบำรุงกองทุน เป็นต้น (ภาพที่ ๔) ขณะนี้ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ....อยู่ระหว่างการนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณา และคาดว่าจะสามารถประกาศใช้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลให้กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถมีรายได้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ภาพที่ ๔ กรณีที่ ๔ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณตามกฎหมายฉบับใหม่

บทที่ ๔

การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม และประเด็นยุทธศาสตร์ของกองทุนสิ่งแวดล้อม

๔.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT ANALYSIS)

การจัดทำแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้มีการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการทำงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อมภายใน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>๑) มีกฎหมายรองรับการบริหารจัดการกองทุน เนื่องจากกองทุนสิ่งแวดล้อมจัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเป็นกลไกทางการเงินในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>๒) ความหลากหลายของประเภทโครงการ ตามมาตรา ๒๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เปิดกว้างให้กองทุนสามารถให้เงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้อย่างหลากหลาย แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่จะเป็นแหล่งเงินเพื่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศ</p> <p>๓) บทบาทของกองทุนสิ่งแวดล้อม สามารถเสริมในกิจการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กลไกทางการเงินของภาคเอกชนและกลไกงบประมาณปกติของภาครัฐไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๔) มีเครื่องมือในการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมที่เป็นมาตรฐาน ได้แก่ คู่มือ ข้อปฏิบัติ หลักเกณฑ์ระเบียบ รวมถึงมีการทำงานเชิงรุก โดยมีการจัดสรรงบประมาณเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้สนใจขอเงินอุดหนุน และเงินกู้จากกองทุนสิ่งแวดล้อม</p> <p>๕) มีการดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม</p> <p>๖) มียุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคล และแผนพัฒนาบุคลากรซึ่งกำหนดทิศทางการพัฒนาบุคลากรในด้านต่างๆ ที่ชัดเจน</p>	<p>๑) สถานภาพเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมไม่มีเสถียรภาพ เนื่องจากมีรายจ่าย (การจัดสรรเงินตามมาตรา ๒๓) สูงกว่ารายรับ (ที่เป็นเงินส่งคืนกองทุน เงินจากดอกผล และผลประโยชน์จากการดำเนินงานของกองทุน)</p> <p>๒) ไม่มีแหล่งรายได้ที่มีเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ และมีผลทำให้เกิดความเสี่ยงจากการมีเงินกองทุนไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะขอรับการสนับสนุน</p> <p>๓) พรบ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีข้อจำกัดและการตีความข้อกฎหมาย เช่น แหล่งที่มาของเงินกองทุน และวัตถุประสงค์การใช้จ่ายเงินกองทุน เป็นต้น</p> <p>๔) ระบบการสื่อสารข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายของกองทุนสิ่งแวดล้อมยังขาดประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ</p> <p>๕) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานที่เกิดจากการสนับสนุนเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่หลากหลายเพียงพอ ทำให้ภาพลักษณ์ของกองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป</p> <p>๖) การกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ถึงแม้จะมีการประเมินด้านการบริหารจัดการและพัฒนากองทุนสิ่งแวดล้อมจากทุนหมุนเวียนกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยบริษัทที่ปรึกษาของกรมบัญชีกลาง แต่การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นเพียงการประเมินเฉพาะโครงการ ยังขาดกลไกการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวมของกองทุนสิ่งแวดล้อม</p> <p>๗) ข้อจำกัดด้านข้อมูลทางวิชาการ และ/หรือ งานศึกษาวิจัยที่ทันสมัย เนื่องจากการดำเนินการเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัจจัยสำคัญจะต้องมีข้อมูลทางวิชาการ และ/หรือ งานศึกษาวิจัยที่ทันสมัยที่จะนำมาใช้ในการวางแผน และตัดสินใจรวมถึงสนับสนุนทิศทางการดำเนินงานของกองทุนและการวางกรอบเป้าหมายการดำเนินงานในอนาคต</p>

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>๗) มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (๗ มีนาคม ๒๕๕๖) กำหนดให้โครงการก่อสร้างหรือดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือกำจัดของเสียรวมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ต้องมีงบประมาณสมทบจากกองทุนสิ่งแวดล้อม โครงการละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท อันจะมีผลทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามมาตรา ๘๘ การกำหนดอัตราค่าบริการที่จะประกาศใช้ในเขตท้องที่ที่เป็นที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม และจัดเก็บค่าบริการ ค่าปรับ เพื่อส่งเงินคืนกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๙๓ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย</p> <p>๘) มีการเพิ่มประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อมตามโครงสร้างการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการกองทุนในฐานะองค์กรบริหาร มีอำนาจกำหนดและปรับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ระเบียบ และวิธีการในการจัดสรรหรือให้กู้ยืมเงินกองทุน กำหนดระเบียบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และวิธีดำเนินงานของผู้จัดการกองทุน รวมทั้ง วางระเบียบการรับเงินและเบิกจ่ายเงินกองทุนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้</p>	

ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก

โอกาส	อุปสรรค
<p>๑) รัฐบาลปัจจุบันได้วางแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศทางด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว และกรอบนโยบายการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในระยะกลาง มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ควรมีการดำเนินการในระยะเร่งด่วน เช่น การประกาศให้ขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า เป็นต้น ทำให้มีกรอบทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนในการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถดำเนินการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และจัดเก็บค่าบริการได้ตามมาตรา ๘๘ และ ๙๓ จึงไม่มีเงินหักส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมได้</p> <p>๒) กลุ่มเป้าหมายที่มีสิทธิขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมบางกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่เป็นคณะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในชุมชน และภาคประชาชน ที่ถือเป็นเครือข่ายการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน ยังไม่เข้าใจบทบาท/ยังไม่รู้จัก ขาดความพร้อมในการจัดทำข้อเสนอโครงการและการบริหารจัดการโครงการ ส่งผลให้</p>

โอกาส	อุปสรรค
<p>๒) พรบ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒(๕) เอื้อให้กองทุนสามารถรับเงินบริจาคจากภาคเอกชน เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศได้</p> <p>๓) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยเป็นเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ /สังคมดิจิทัล หรือ Thailand ๔.๐ โดยใช้แนวทางประชารัฐ ทำให้กองทุนสามารถพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง ให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ที่เน้นการสร้างนวัตกรรม การบริหารขับเคลื่อนกองทุนในรูปแบบที่เป็นธุรกิจเอกชน รวมถึงการนำเทคโนโลยี Digital เข้ามาใช้ช่วยให้เกิดความคล่องตัว ลดระยะเวลา ขั้นตอนและกฎระเบียบที่ไม่จำเป็น</p> <p>๔) ภาคเอกชนและภาคธุรกิจให้ความสนใจ และร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และเริ่มมีบทบาทในการดำเนินงานหรือดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มากขึ้น</p> <p>๕) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยกลุ่มผู้รับบริการที่กองทุนสิ่งแวดล้อมเคยให้การสนับสนุน มีทั้งองค์กรเอกชน ภาคเอกชน ราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นเครือข่ายในการสนับสนุนงานกองทุน</p> <p>๖) มาตรการบริหารและพัฒนากำลังคนภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑ สนับสนุนการบริหารทรัพยากรบุคคล</p> <p>๗) กระแสความตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเกิดขึ้นทั่วโลก ส่งผลให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยการปรับกระบวนการพัฒนาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น จึงเป็นแนวโน้มเชิงนโยบายที่สอดคล้องกับแนวทางของกองทุนสิ่งแวดล้อม</p> <p>๘) พันธกรณีและข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๑๒ ทำให้มีการให้การสนับสนุนและความช่วยเหลือแก่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งด้านเทคโนโลยีและด้านการเงิน การเสริมสร้างบุคลากรและองค์กร ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา</p>	<p>ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ</p> <p>๔) การบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน การดำเนินงานจึงเป็นแบบแยกส่วน อาจส่งผลให้เกิดการใช้เงินซ้ำซ้อน ไม่ประหยัดคุ้มค่า</p> <p>๕) จากยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีที่จะปรับเปลี่ยนประเทศไทยไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล หรือ Thailand ๔.๐ คาดว่าจะทำให้แนวโน้มซากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จะมีปริมาณมากขึ้นเป็นทวีคูณ ทำให้การจัดการสิ่งแวดล้อมจะต้องมีการลงทุนเพื่อการจัดการปัญหาดังกล่าวที่คาดว่าจะมีความรุนแรง ยุ่งยากและสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น</p>

โอกาส	อุปสรรค
<p>๙) แนวโน้มการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้กองทุนสามารถมีรายได้ที่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม เช่น ภาษีการปล่อยมลพิษ ภาษีคาร์บอนจากเชื้อเพลิง ภาษีบรรจุก๊าซ และภาษีนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งมีผลการศึกษาเบื้องต้นชี้ให้เห็นแล้วว่า การเก็บภาษีเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจของไทยอย่างไรก็ดี การเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมจะมีความเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนในระดับนโยบาย และมีการจัดทำกฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีอำนาจจัดเก็บภาษีดังกล่าว รวมทั้งต้องมีข้อกำหนดในกฎหมายนั้นๆ ให้จัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อนำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม</p> <p>๑๐) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ทำให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้รวดเร็วและง่ายขึ้น เป็นโอกาสในด้านการประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารองค์กร</p>	

จากการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT) ที่รวบรวมจากข้อคิดเห็นของผู้รับบริการ และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เช่น คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม และอนุกรรมการ ผู้จัดการกองทุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกลุ่มผู้มีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค ในการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะเวลาดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะเป็นการบริหารงานตามกฎหมาย และยุทธศาสตร์ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อมก็ตาม แต่กองทุนสิ่งแวดล้อมก็ยังคงต้องเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายจากสภาพทางการเงินของกองทุนที่ไม่มีเสถียรภาพ อันเป็นผลจากเงินหมุนเวียนคืนกลับในลักษณะของเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้ และเงินค่าบริการและค่าปรับที่ต้องส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมยังมีสัดส่วนต่ำมาก (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๕ มีรายรับ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๙๒ เมื่อเทียบกับรายจ่าย) ในขณะที่การจัดสรรเงินอุดหนุนแบบให้เปล่า เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของรัฐบาลเป็นจำนวนมาก แม้ว่าจะมีการปรับแผนการจัดสรรเงินในรูปแบบเงินกู้มากขึ้นในช่วงระยะเวลาของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ดังนั้นเงินต้นของกองทุนสิ่งแวดล้อมลดลงกลายเป็นจุดอ่อนที่สำคัญในการบริหารจัดการกองทุน

อย่างไรก็ตาม การเป็นกลไกทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมในอนาคต ยังคงมีเป้าหมายที่นำมาเป็นกรอบในการจัดสรรเงินกองทุนตามลำดับความสำคัญภายใต้นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศได้ เนื่องจากทิศทางนโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และแผนอื่นๆที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ประกอบกับแนวโน้มการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม เป็นโอกาสที่ส่งเสริมกองทุนสิ่งแวดล้อมในการปรับปรุงศักยภาพด้านการเงินให้เป็นทุนหมุนเวียนที่ยืดหยุ่นและมีความคล่องตัวและสามารถมีรายได้ที่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในขณะที่ปัญหาของคุณภาพของโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุน และความรู้ความเข้าใจของผู้มีสิทธิขอรับการสนับสนุน ในการจัดทำข้อเสนอโครงการ ยังคงเป็นอุปสรรคที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ในด้านการบริหารจัดการองค์กร นั้น พบว่ากองทุนสิ่งแวดล้อมยังมีปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อมตามโครงสร้างการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม และยังขาดกลไกการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ดีในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบติดตามประเมินผลการบริหารงานกองทุน รวมถึงข้อจำกัดด้านบุคลากร เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการเงินและด้านการบริหารกองทุนในระดับที่สามารถขับเคลื่อนการบริหารงานกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๕

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ ยุทธศาสตร์กองทุนสิ่งแวดล้อม

๕.๑ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

๕.๑.๑ วิสัยทัศน์

กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกทางการเงินที่มั่นคง สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างยั่งยืน และมีธรรมาภิบาล

๕.๑.๒ พันธกิจ

ส่งเสริมและสนับสนุนทางการเงิน เพื่อให้มีการดำเนินกิจกรรมด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ตามนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ

๕.๑.๓ เป้าประสงค์

(๑) กองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นกองทุนหมุนเวียนที่มีความมั่นคงทางการเงิน และมีการดำเนินการตามหลักการของกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการจัดสรรเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเป็นอันดับแรก

(๒) กองทุนสิ่งแวดล้อมยึดมั่นหลักธรรมาภิบาลและกระบวนการในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) กองทุนสิ่งแวดล้อม ตอบสนองการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ รวมทั้งสนับสนุนความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

๕.๑.๔ ผลผลิต (Output)

จำนวนกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมด้านการควบคุมมลพิษ ได้รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างเหมาะสม

๕.๑.๕ ผลลัพธ์ (Outcome)

การสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อม มีผลการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประเทศ

๕.๒ ยุทธศาสตร์แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ และ กลยุทธ์ เป้าหมาย ในแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑. การพัฒนาศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม

มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคจากการขาดแหล่งรายได้ที่ไม่มีศักยภาพ เนื่องจากกองทุนสิ่งแวดล้อมมีกระแสรายรับเข้าสู่กองทุนไม่เพียงพอต่อความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุน โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการเพิ่มรายได้จากแหล่งเงินทุน ตามมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ตลอดจนมุ่งเน้นการดำเนินการตามหลักการของกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด โดยให้ความสำคัญกับการจัดสรรเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เป็นอันดับแรก เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนอยู่ในระบบการบริหารเงินกองทุน ทั้งนี้ เพื่อชะลอปัญหาการลดลงของเงินกองทุนอย่างรวดเร็ว ในขณะที่การสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมทั้งในรูปแบบของเงินกู้ และเงินอุดหนุน จะเน้นการกำหนดสัดส่วนเงินสนับสนุนของเงินกู้และเงินอุดหนุนอย่างเหมาะสม สามารถบรรลุเป้าหมายการจัดสรรเงินกองทุนในแต่ละปีงบประมาณ โดยเฉพาะ การสนับสนุนเงินอุดหนุนจะเน้นให้การสนับสนุนแก่โครงการที่สามารถสนองตอบต่อยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ มีผลลัพธ์ที่ชัดเจนและเกิดประโยชน์จากการดำเนินการเป็นวงกว้าง นอกจากนี้ การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยังครอบคลุมถึงการปรับข้อบังคับ หรือเพิ่มเติมที่จำเป็น เพื่อให้มีกฎหมายรองรับอย่างถูกต้องในการเพิ่มกระแสรายรับเข้าสู่กองทุนและการใช้จ่ายในกิจกรรมกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกลุ่มเป้าหมายในการจัดสรรเงินที่มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

เป้าหมาย : กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นทุนหมุนเวียนที่มีศักยภาพทางการเงินที่มั่นคง

ตัวชี้วัด : ผลการประเมินทุนหมุนเวียน กองทุนสิ่งแวดล้อมด้านการเงินเฉลี่ย มีระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓ จากระดับสูงสุด ๕

กลยุทธ์/ แนวทางดำเนินงาน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<p>กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มศักยภาพในการระดมทุนเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมตามแหล่งเงินที่กำหนดตาม มาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>๑.๑ เร่งระดม ทุน เข้าสู่ กอ ง ทุน สິ ง แว ด ลี อ ม ตาม มาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>- <u>ระยะสั้น</u> ได้แก่ เงินงบประมาณแผ่นดิน ค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัติฯ</p> <p>- <u>ระยะปานกลาง</u> จากกองทุนอื่นที่กฎหมายกำหนดให้ส่ง</p>	<p><u>เชิงปริมาณ</u></p> <p>เงินที่สมทบเข้าสู่กองทุนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (ปีฐานปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙)</p> <p><u>เชิงคุณภาพ</u></p> <p>มีเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>ร้อยละของเงินที่สมทบเข้าสู่กองทุน</p>

กลยุทธ์/ แนวทางดำเนินงาน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<p>เงินเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง กองทุนพัฒนาน้ำบาดาล และ</p> <p>- ระยะเวลา ในการจัดหาแหล่งรายได้เพิ่มเติม โดยการปรับแก้กฎหมายและเพิ่มเติมกฎระเบียบเพื่อให้สามารถเก็บเงินจากค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือภาษีอากรที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นของกองทุน</p> <p>๑.๒ เสนอมาตรการและแนวทางในการกำหนดแหล่งที่มาของรายรับจากกองทุนอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงการกำหนดระเบียบ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเสนออัตราการส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมในอัตราที่เหมาะสมและสม่าเสมอ</p> <p>๑.๓ ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้และขั้นตอนในการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมจากสินค้าและบริการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อประเมินต้นทุน วิธีการบำบัดมลพิษ และอัตราการปล่อยมลพิษแต่ละประเภท มลพิษ รูปแบบการบริหาร ข้อดี ข้อเสียในการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียม เพื่อนำมากำหนดอัตราการเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมจากสินค้าและบริการดังกล่าวนำเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อการป้องกัน แก๊สไซ ฟีนฟูหรือดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม</p> <p>๑.๔ เสนอนโยบายการใช้เครื่องมือทางภาษีและ ค่าธรรมเนียม และมาตรการทางการเงิน การคลังที่เกี่ยวข้องเนื่องกับสิ่งแวดล้อมให้กระทรวงการคลังพิจารณา ดำเนินการ ตามหลักการรักษาวินัยทางการคลัง</p> <p>๑.๕ พัฒนาแหล่งรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมจากองค์กรระหว่างประเทศที่มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย รวมถึงการจัดทำชุดโครงการเพื่อแก้ไข ปัญหาวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ อาทิ ความหลากหลายทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการสนับสนุนทางการเงินจากต่างประเทศ</p>		

กลยุทธ์/ แนวทางดำเนินงาน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<p>กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ</p> <p>๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่มีเงินหมุนเวียนกลับเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยการให้ความสำคัญกับการจัดสรรเงินกู้เป็นลำดับแรก</p> <p>๒.๒ กำหนดสัดส่วนการจัดสรรเงินอุดหนุน ที่มุ่งเน้นโครงการ/กิจกรรม ที่มีลำดับความสำคัญสูง หรือ เร่งด่วนภายใต้วาระแห่งชาติ หรือ นโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศด้านการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เป็นกองทุนที่สามารถจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศในระยะยาวภายใต้วิฤตการณ์ทางการเงินของกองทุน</p> <p>๒.๓ พัฒนาเครื่องมือและกลไกในการบริหารกองทุน โดยเฉพาะกฎหมาย กฎระเบียบ โครงสร้างองค์กร เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีความคล่องตัว มีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒.๔ ทบทวนและปรับปรุง/แก้ไข/เพิ่มเติมกฎระเบียบและหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการในการให้การสนับสนุนเงินกองทุนที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อม และข้อจำกัดในการบริหารเงินกองทุนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด</p> <p>๒.๕ เร่งจัดทำแผนการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบริหารระดับกองทุน และระดับโครงการ รวมถึงเป้าหมายความสำเร็จที่เกิดจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อสามารถรายงานผลงานต่อผู้บริหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ต่อสาธารณะ</p>	<p><u>เชิงปริมาณ</u></p> <p>การจัดสรรเงินกองทุนฯ ที่ได้รับการอนุมัติจัดสรรได้ตามแผนการจัดสรรเงิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ / ปี</p> <p><u>เชิงคุณภาพ</u></p> <p>แผนการจัดสรรเงินกองทุน บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และโครงการที่ได้รับการสนับสนุน เกิดผลที่ดีต่อการส่งเสริมและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ</p>	<p>ร้อยละเฉลี่ย ของเงินกองทุนฯ ที่อนุมัติจัดสรรได้ตามแผนการจัดสรรเงิน</p>

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การอย่างมีธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาองค์กรและการบริหารภายในกองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ จะมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่สามารถสนองต่อยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของประเทศที่เห็นผลเป็นรูปธรรม ภายใต้การขับเคลื่อนโมเดล Thailand ๔.๐ มาช่วยในการบริหารกองทุนให้มีความคล่องตัว และลดระยะเวลา ขั้นตอน และกฎระเบียบที่ไม่จำเป็น ยกเว้นนวัตกรรม และการริเริ่มเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้กระบวนการทำงานแบบมีคุณค่า โดยการปรับปรุงระเบียบ หลักเกณฑ์ และมาตรการต่างๆ การพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคลของกองทุนสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ ตลอดจนพัฒนากลไกและมาตรการต่างๆของกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อลดอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุน และเพื่อรองรับสถานการณ์และความเสี่ยงที่กองทุนสิ่งแวดล้อมต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้เป็นทุนหมุนเวียนที่มีความมั่นคง และเกิดความคล่องตัวในการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม ที่สามารถสนองตอบต่อนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม ตลอดจนเพิ่มศักยภาพของภาคีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่าง เป็นรูปธรรม

เป้าหมาย : เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีกระบวนการบริหารจัดการองค์การอย่างมีธรรมาภิบาล และมี ประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด : ผลการประเมินทุนหมุนเวียน กองทุนสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารงานกองทุน และด้านความพึงพอใจ ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๔ จากระดับสูงสุด ๕

กลยุทธ์/ แนวทางดำเนินงาน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<p>กลยุทธ์ที่ ๑ การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>๑.๑ สร้างระบบสนับสนุนการทำงานที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน ภายใต้โมเดล Thailand ๔.๐ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประยุกต์ใช้รูปแบบโมเดลธุรกิจ (Business Model) หรือโมเดลประชารัฐ มาช่วยในการบริหารกองทุนให้มีความคล่องตัวและลดระยะเวลาในการพิจารณาและอนุมัติโครงการ ยกเว้นนวัตกรรมและการริเริ่มเชิงสร้างสรรค์ (เช่น ชุดโครงการที่กองทุนริเริ่มเอง โดยความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกและผู้มาขอรับบริการ) และพัฒนากระบวนการทำงานแบบมีคุณค่า (ลดขั้นตอนและกฎระเบียบที่ไม่จำเป็น) - การพัฒนาระบบช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร - การพัฒนาฐานข้อมูลและสารสนเทศกองทุนสิ่งแวดล้อม - การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่ายที่ 	<p><u>เชิงปริมาณ</u></p> <p>๑. มีระบบสนับสนุนการทำงาน ภายใต้พลวัตการเปลี่ยนแปลง ที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างน้อย ๒ เรื่อง</p> <p>๒. มีคู่มือการปฏิบัติงาน และการให้บริการของกองทุนสิ่งแวดล้อม ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่สนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ ให้มีความ สะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อย่างน้อย ๒ เรื่อง</p> <p><u>เชิงคุณภาพ</u></p> <p>กองทุน สิ่งแวดล้อม สามารถ</p>	<p>๑. จำนวนระบบสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน</p> <p>๒.จำนวนระเบียบหลักเกณฑ์/คู่มือที่มีการปรับปรุง/พัฒนา</p>

กลยุทธ์/ แนวทางดำเนินงาน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<p>เกี่ยวข้อง เป็นต้น</p> <p>๑.๒ ทบทวน /ปรับปรุง ระเบียบและหลักเกณฑ์ต่างๆของ กองทุนสิ่งแวดล้อมให้ทันต่อสถานการณ์ สามารถอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๑.๓ พัฒนา ปรับปรุง และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและการให้บริการของกองทุน ให้เป็นไปตามมาตรฐานและเกิดความ สะดวกคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลาและตรวจสอบได้</p>	<p>ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์และ พัฒนา ไป สู่ Thailand ๔ .๐ (ยุทธศาสตร์ชาติ) ที่มีความ คล่องตัว รวดเร็ว และตอบสนอง แก่ผู้รับบริการได้อย่างสร้างสรรค์</p>	
<p>กลยุทธ์ที่ ๒ : การเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการของผู้จัดการกองทุนในส่วนของเงินกู้ และเงินอุดหนุน</p> <p>๒.๑ ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการของผู้จัดการกองทุน ทั้งในส่วนของ เงินกู้และเงินอุดหนุน เช่น การกำหนดสถาบันการเงิน เพิ่มเติม ขยายช่องทางในการให้เงินกู้เอกชนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดสรร เงินกู้ และ เงินอุดหนุน จากกองทุนสิ่งแวดล้อมและฟื้นฟูให้เป็นทุน หมุนเวียนที่มีความมั่นคงและยั่งยืน</p>	<p><u>เชิงปริมาณ</u></p> <p>มีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการของผู้จัดการ กองทุนในส่วนของเงินกู้และเงิน อุดหนุนอย่างน้อย ๑ แนวทาง</p> <p><u>เชิงคุณภาพ</u></p> <p>มีความคล่องตัวในการบริหาร จัดการในส่วนของผู้จัดการกองทุน สามารถฟื้นฟูกองทุนสิ่งแวดล้อมให้ มีทุนหมุนเวียนที่มีความมั่นคงและ ยั่งยืน</p>	<p>แนวทางในการ เพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ ของ ผู้ จั ด ก ร กองทุนใน ส่วน ของเงินกู้และเงิน อุดหนุน</p>
<p>กลยุทธ์ที่ ๓ : เสริมสร้างพัฒนาระบบงานภายในองค์กร ให้เป็นองค์กรธรรมาภิบาลที่มีความเข้มแข็ง โปร่งใส ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาธารณชน</p> <p>๓.๑ การบูรณาการ การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) การควบคุมภายใน (Internal Control) และการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ให้เกิดความ เชื่อมั่นต่อทั้งภายในและภายนอก</p> <p>๓.๒ พัฒนาเครื่องมือและระบบสนับสนุนในการตรวจ ติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม/ งาน/โครงการ รวมถึงการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนให้มี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (Monitor-Assess-Evaluate)</p>	<p><u>เชิงปริมาณ</u></p> <p>ร้อยละ ๗๕ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจ</p> <p><u>เชิงคุณภาพ</u></p> <p>กองทุนสิ่งแวดล้อมมีระบบการ ทำงานที่ยึดหลักธรรมาภิบาล และ เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงการ ประเมินผลทุนหมุนเวียน</p>	<p>ร้อยละความพึง พอใจของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย</p>

กลยุทธ์/ แนวทางดำเนินงาน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<p>๓.๓ การบริหารจัดการงบประมาณอยู่บนหลักของความคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ มีการกำหนดวินัยทางการเงิน (Financial Discipline) สำหรับองค์กร</p> <p>๓.๔ ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน</p> <p>๓.๕ ปลูกฝังค่านิยมหรือวัฒนธรรมการทำงานอย่างมืออาชีพ ซื่อสัตย์ สุจริต และทำให้บุคลากรเชื่อมั่นในองค์กร</p>		
<p>กลยุทธ์ที่ ๔ การพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของทรัพยากรบุคคล ให้สามารถปฏิบัติงาน ภายใต้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๔.๑ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ทำงานแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และมีการบูรณาการร่วมกัน</p> <p>๔.๒ มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เชื่อถือได้</p> <p>๔.๓ สนับสนุนให้บุคลากรของกองทุน มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ และพัฒนาต่อยอดการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้</p> <p>๔.๔ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกิจกรรมและกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล และปรับปรุงการบริหารและการปฏิบัติงาน</p>	<p>เชิงปริมาณ</p> <p>๑. ร้อยละ ๘๐ ของบุคลากรมีการพัฒนาทักษะ ตามแผน พัฒนารายบุคคล (IDP)</p> <p>๒. มีการเผยแพร่ และ ประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้ให้กับบุคลากรได้เรียนรู้ ตลอดจนมีการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ให้เป็นระบบอย่างน้อย ๒ ครั้ง/ ปี</p> <p>เชิงคุณภาพ</p> <p>๑. บุคลากรกองทุนทุกระดับมี ศักยภาพและขีดความสามารถในการดำเนินการตามภารกิจที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที</p> <p>๒. การสร้างองค์ความรู้ให้อยู่คู่กับองค์กรเพื่อพัฒนาต่อยอดการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้</p>	<p>ร้อยละของบุคลากรในการพัฒนาทักษะ ตามแผนพัฒนารายบุคคล (IDP)</p>
<p>กลยุทธ์ที่ ๕ การสื่อสารและ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก และพัฒนาภาคีเครือข่ายกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน</p> <p>๕.๑ จัดทำแนวทางการสื่อสารและประชาสัมพันธ์กองทุนสิ่งแวดล้อมเชิงรุกในทุกกลุ่มเป้าหมาย</p> <p>๕.๒ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกองทุน</p>	<p>เชิงปริมาณ</p> <p>๑. กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจ ผลงานกองทุนสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๕</p> <p>๒. มีเครือข่ายความร่วมมืออย่างน้อย ๕ หน่วยงาน/ปี</p>	<p>๑. ร้อยละของ กลุ่มเป้าหมายที่ รู้ จัก ก อ ง ทุน สิ่งแวดล้อม</p> <p>๒. มี จ ำ น ว น</p>

กลยุทธ์/ แนวทางดำเนินงาน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<p>สิ่งแวดล้อม/ ระเบียบ/ หลักเกณฑ์อย่างต่อเนื่องทุกช่องทางสื่อสาร โดยเฉพาะ Social Media ให้มากยิ่งขึ้น</p> <p>๕.๓ การติดตามประเมินผลการรับรู้ของทุกกลุ่มเป้าหมาย</p> <p>๕.๔ จัดทำแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุนสิ่งแวดล้อม (ออกบูทนิทรรศการ/เครือข่ายพี่เลี้ยง/)</p>	<p><u>เชิงคุณภาพ</u></p> <p>กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นที่รู้จักของทุกภาคส่วนอย่างกว้างขวาง</p>	<p>เครือข่ายความร่วมมือ</p>

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ

กองทุนสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องปรับแนวทางการสนับสนุนทางการเงินให้สอดคล้องกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา เพื่อสนองตอบต่อนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศได้ทันต่อสถานการณ์ โดยมุ่งเน้นประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีลำดับความสำคัญสูงและเร่งด่วน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการให้การสนับสนุนโครงการ/ กิจกรรม ตามลำดับความสำคัญ นอกจากนี้ ยังเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการองค์กรและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔ ในด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ในการให้การสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนในสถานะที่กองทุนสิ่งแวดล้อมมีวงเงินที่จำกัดในการให้การสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การสนับสนุนเงินอุดหนุน ที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับโครงการ/ กิจกรรม ที่สามารถแสดงผลงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างเด่นชัด เป็นที่ยอมรับของสังคมและสาธารณะ อีกทั้งสามารถส่งผลลัพธ์ไปสู่เป้าหมายการป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสนองตอบต่อนโยบายของรัฐที่ชัดเจน และเห็นผลเป็นรูปธรรม ซึ่งกลยุทธ์ต่างๆ จะเป็นประเด็นที่อยู่ในลำดับความสำคัญที่ต้องดำเนินการให้การสนับสนุนในระยะ ๕ ปี ข้างหน้า และสามารถเลือกประเด็นที่มีความสำคัญสูง หรือเป็นวาระแห่งชาติ เป็นหลักในการให้การสนับสนุนเงินกองทุนในแต่ละปีงบประมาณ

เป้าหมาย : เงินกองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นกลไกทางการเงินที่ช่วยส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ

ตัวชี้วัด :

๑. จำนวนชุดโครงการที่มีลำดับความสำคัญในการสนับสนุน ตามนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

๒. ผลการประเมินทุนหมุนเวียน กองทุนสิ่งแวดล้อมด้านปฏิบัติการ ระดับคะแนนเฉลี่ยที่ไม่ต่ำกว่า ๓ จาก ระดับสูงสุด ๕

กลยุทธ์/ แนวทางดำเนินงาน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<p>กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตาม มาตรา ๒๓ (๑) - (๔) เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาประเทศและการสร้างเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>๑.๑ ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม ด้วยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษ ทั้งทางอากาศ น้ำเสีย ขยะ และของเสียอันตรายที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค โดยเฉพาะการเร่งรัดการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะซึ่งเป็นวาระแห่งชาติตามนโยบายรัฐบาล</p> <p>๑.๒ ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกรอบทิศทาง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยมุ่งเน้นประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ</p> <p>๑) เร่งปกป้องคุ้มครองฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ป่าต้นน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง โดยเฉพาะในบริเวณที่แปรสภาพเป็นเขาหัวโล้น และพื้นที่เสี่ยงภัยต่างๆ</p> <p>๒) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดความยั่งยืน</p> <p>๓) การจัดการขยะและน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด โดย กระบวนการที่ส่วนร่วมของชุมชนและทุกภาคส่วน</p> <p>๔) การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดการปล่อยก๊าซ</p>	<p><u>เชิงปริมาณ</u></p> <p>ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนโครงการที่ เสนอคณะกรรมการกองทุนฯได้รับการอนุมัติจัดสรรเงินกองทุน</p> <p><u>เชิงคุณภาพ</u></p> <p>๑. การสนับสนุนเงินกองทุน ก่อให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายการ ป้องกัน และ แก้ไข ปัญ ่ ห า ท ร ั พ ย า ก ร ธ ร ร ม ช า ตี แ ล ะ สິ ่ ง แ ว ด ล ื อ ม แ ล ะ ส น อ ง ต อ บ ต ่ อ น โ ย บ า ย ข อ ง ร ัฐ (ต ัว ช ี ้ ว ต ร ่วม)</p>	<p>ร้อยละ ของจำนวน โครงการที่ เสนอ ค ณ ะ ก ร ร ม ก า ร ก อ ง ทุน ๙ ได้ รับ การ อ ุ ม ั ตี จ ั ด ส ร ร เงินกองทุน</p>

กลยุทธ์/ แนวทางดำเนินงาน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<p>เรือนกระจก ผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</p> <p>๕) การสนับสนุนการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>๖) การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระดับ ชุมชน ท้องถิ่น ไปสู่การปฏิบัติ และการใช้เทคโนโลยีที่สะอาดภายในประเทศ</p> <p>๑.๓ ดำเนินการศึกษาเพื่อประเมินสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหากรณีฉุกเฉินด้านสิ่งแวดล้อม หรือภัยพิบัติจากธรรมชาติ ที่ต้องการการเยียวยาอย่างเร่งด่วนในการแก้ไข และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดกรอบการให้การสนับสนุนและกรอบวงเงินสำหรับการดำเนินงานแก้ไขฉุกเฉิน</p> <p>๑.๔ เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะกลุ่มกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่เป็นคณะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในชุมชน และภาคประชาชน ที่ถือเป็นเครือข่ายการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน</p>		
<p>กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒.๑ สนับสนุนให้มีการริเริ่มโครงการเชิงรุก หรือนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือหลายภาคส่วนโดยมีเป้าหมายร่วมกันในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีกองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นเจ้าของโครงการ และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการ เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อน เช่น โครงการคัด</p>	<p><u>เชิงปริมาณ</u></p> <p>มีชุดโครงการภายใต้โครงการเชิงรุก อย่างน้อย ๑ ชุดโครงการ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔</p> <p><u>เชิงคุณภาพ</u></p> <p>๑. การสนับสนุนเงินกองทุนมีส่วนในการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑. จำนวน ชุดโครงการภายใต้โครงการเชิงรุก</p> <p>๒. มีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์</p>

กลยุทธ์/ แนวทางดำเนินงาน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<p>แยกขยะต้นทาง (อปท.ร่วมกับชุมชน) โครงการกองทุนสีเขียว เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยชุมชน (เป็นมาตรการเสริมเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำ (ภูเขาหัวโล้น)) โดยชุมชนร่วมกับเกษตรกร/เครือข่าย ทสม./ประชาสังคม มาตรการสินเชื่อพระราชรัฐเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม โดยสถานประกอบการ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม SME/OTOP เป็นต้น โดยกำหนดเป้าหมาย พื้นที่ดำเนินการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและชุมชนในระดับพื้นที่ ระยะเวลา และงบประมาณที่กองทุนจะให้การสนับสนุน</p> <p>๒.๒ พัฒนาข้อมูลทางวิชาการ ศึกษาวิจัยและติดตามประเมินผล โดยการประสานความร่วมมือลักษณะเครือข่ายทางวิชาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารในการกำหนดกรอบประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ</p> <p>๒.๓ พัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อเป็นเครื่องมือในวัดผลสัมฤทธิ์และสามารถตอบโจทย์ต่อสาธารณะถึงความสำเร็จจากการใช้กลไกการทางเงิน สนองนโยบายการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศ</p>	<p>ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และเห็นผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>๒. มีข้อมูลทางวิชาการที่มีคุณภาพในการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์</p>	

บทที่ ๖

แผนการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๖.๑ แนวทางการใช้จ่ายเงินกองทุน ในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

แนวทางการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นการใช้จ่ายเงินที่อยู่ในสถานการณ์ที่เงินกองทุนมีจำนวนลดลง จนอาจเป็นผลกระทบต่อการวางแผนใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีวงเงินเพื่อใช้จ่ายตามมาตรา ๒๓ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่ในวงจำกัด ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ประสบปัญหาการกำหนดวงเงินในการจัดสรรเงินกองทุน เนื่องจากแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ได้กำหนดประมาณการวงเงินที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจัดสรรให้ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ จนถึง ๒๕๕๙ (๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙) จะเห็นได้ว่า การจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในแต่ละปี ความสามารถในการอนุมัติโครงการและเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดตามแผน ดังรายละเอียดตามตารางที่ ๒ และ รูปที่ ๗

ตารางที่ ๓ แสดงแผนและผลการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทเงิน ปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙

(หน่วย : ล้านบาท)

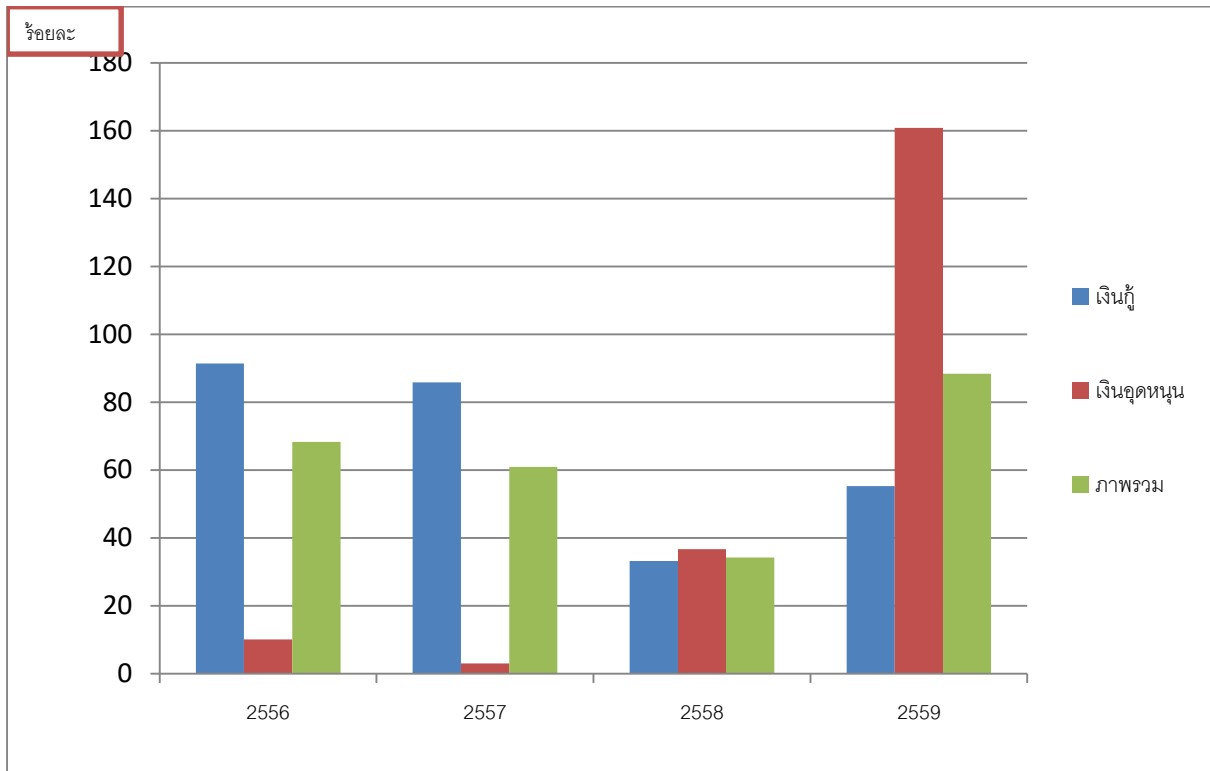
ปีงบประมาณ พ.ศ.	เงินกู้			เงินอุดหนุน			วงเงินจัดสรรทั้งสิ้น		
	แผน จัดสรร	สามารถจัดสรรได้		แผน จัดสรร	สามารถจัดสรรได้		แผนจัดสรร	สามารถจัดสรรได้	
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
๒๕๕๔	๕๐๐.๐๐	๗๒.๐๐	๑๔.๔๐	๓๖๓.๐๐	๒๖๔.๗๖	๗๒.๙๔	๘๖๓.๐๐	๓๓๖.๗๖	๓๙.๐๒
๒๕๕๕*	-	๑๐๑.๔๑	๒๐.๒๘	-	๗๕.๙๑	๗๕.๙๒	๖๐๐.๐๐	๒๖๔.๗๖	๒๙.๕๕
๒๕๕๖	๗๑๕.๐๐	๖๕๓.๖๑	๙๑.๔๑	๒๘๕.๐๐	๒๘.๗๒	๑๐.๐๗	๑,๐๐๐.๐๐	๖๘๒.๓๓	๖๘.๒๓
๒๕๕๗	๗๗๐.๐๐	๖๖๐.๕๒	๘๕.๗๘	๓๓๐.๐๐	๙.๙๗	๓.๐๒	๑,๑๐๐.๐๐	๖๗๐.๔๙	๖๐.๙๕
๒๕๕๘	๖๓๐.๐๐	๒๐๘.๙๔	๓๓.๑๗	๒๗๐.๐๐	๙๘.๘๘	๓๖.๖๒	๙๐๐.๐๐	๓๐๗.๘๒	๓๔.๒๐
๒๕๕๙**	๔๐๐.๐๐	๒๒๐.๘๕	๕๕.๒๑	๒๐๐.๐๐	๓๐๙.๔๙	๑๖๐.๘๔	๖๐๐.๐๐	๕๓๐.๓๔	๘๐.๔๒
จัดสรรเฉลี่ย ๕ ปี		๓๓๙.๓๐			๙๕.๖๕			๔๕๒.๔๓	
จัดสรรเฉลี่ย ๖ ปี		๓๑๙.๕๖			๑๓๑.๒๙			๔๖๕.๔๒	

หมายเหตุ : * ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ไม่มีการจัดทำแผนการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม แต่เป็นการดำเนินงานจัดสรรเงิน

ตามแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ตามมติคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม เมื่อคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕

** ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

รูปที่ ๗ ร้อยละแสดงผลการจัดสรรเงินกองทุนตามแผนการใช้จ่ายเงิน จำแนกตามประเภทการจัดสรร
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๙*

หมายเหตุ : * ข้อมูล ณ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

๖.๒ สถานการณ์การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

จากสถานะทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง คาดว่าผลกระทบดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดแนวทางการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ซึ่งในการประมาณการวงเงินภายใต้แผนการใช้จ่ายเงิน จะต้องคำนึงถึงประมาณการเงินคงเหลือ ณ สิ้นปีงบประมาณ รวมทั้งประมาณการรายรับของปีงบประมาณถัดไป และการระดมทุนจากแหล่งเงินต่างๆ เช่นเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น ข้อมูลสถานะการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมคงเหลือทั้งสิ้น ๙๖๘,๐๔๐,๑๐๕.๙๒ บาท (ณ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙) โดยคาดการณ์ว่า วงเงินที่ต้องหักออกสำหรับค่าใช้จ่ายในไตรมาสที่ ๔/๒๕๕๙ จำนวน ๒๓๕,๔๓๔,๑๑๑.๐๘ บาท ประกอบด้วย วงเงินภาระผูกพัน จำนวน ๖๓,๑๔๒,๑๑๑.๐๘ บาท วงเงินที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมให้การอนุมัติเพื่อใช้สำหรับโครงการต่าง ๆ แต่ยังไม่ได้ส่งแผนการดำเนินงานให้กรมบัญชีกลาง จำนวน ๘,๔๑๐,๐๐๐ บาท และวงเงินที่คาดว่าจะได้รับการอนุมัติเพื่อใช้สำหรับโครงการต่าง ๆ ภายในไตรมาสที่ ๔/๒๕๕๙ จำนวน ๑๖๓,๘๘๒,๐๐๐ ล้านบาท สำหรับประมาณการรายรับที่คาดว่าจะเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย รายรับในไตรมาสที่ ๔/๒๕๕๙ จำนวน ๑๔๖,๑๒๕,๗๘๕.๗๐ บาท จะทำให้สถานะการเงินเมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ (๓๐ กันยายน ๒๕๕๙) จะมีเงินคงเหลือทั้งสิ้น

๘๗๘,๗๓๑,๗๘๐.๕๔ บาท สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประมาณการว่า รายรับที่เป็นส่วนดอกเบี้ยเงินฝาก เงินต้น ดอกเบี้ยเงินกู้ และเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข ประมาณ ๓๙๕,๗๙๒,๔๐๐.๓๐ บาท (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๔ แสดงประมาณการรายรับ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	ปีงบประมาณ				
	พ.ศ. ๒๕๕๙ (ก.ค.-ก.ย.๕๙)	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓
ดอกเบี้ยเงินฝาก ธนาคาร	๑,๘๗๖,๔๒๙.๐๗	๑๐,๕๗๕,๖๑๖.๓๗	๑๐,๖๗๘,๑๙๓.๒๗	๑๐,๘๐๐,๖๙๖.๑๓	๑๐,๙๓๖,๐๔๙.๖๕
เงินต้น	๙๕,๓๑๒,๖๙๘.๒๐	๓๔๓,๙๔๘,๙๓๘.๕๖	๒๘๙,๐๒๕,๖๙๗.๖๒	๑๔๕,๓๓๑,๕๑๐.๖๘	๑๐๕,๐๙๗,๐๑๖.๑๘
ดอกเบี้ยเงินกู้	๑,๔๗๒,๓๐๙.๖๐	๕,๑๖๑,๐๒๗.๓๗	๓,๑๕๖,๙๕๙.๓๔	๑,๖๑๕,๔๐๔.๑๙	๘๔๗,๑๙๙.๓๕
เงินอุดหนุนแบบมี เงื่อนไข (ขาดใหญ่ / พหยา)	๔๗,๔๖๔,๓๔๘.๘๓	๓๖,๑๐๖,๘๑๘.๐๐	-	-	-
รวม	๑๔๖,๑๒๕,๗๘๕.๗๐	๓๙๕,๗๙๒,๔๐๐.๓๐	๓๐๒,๖๖๐,๘๕๐.๒๓	๑๕๗,๗๔๗,๖๑๑.๐๐	๑๑๖,๘๘๐,๒๖๕.๑๘

ที่มา: กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ดังนั้น ประมาณการณีกองทุนสิ่งแวดล้อมจะมีเงินที่สามารถใช้ได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๑,๒๗๔,๕๒๔,๑๘๐.๘๔ บาท โดยสถานการณ์ดังกล่าว กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงได้วิเคราะห์คาดการณ์ (scenario) การใช้จ่ายเงินกองทุนโดยตั้งปัจจัยและเงื่อนไขที่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้ในระยะ ๕ ปี ข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ใน ๔ กรณี ดังนี้

๖.๒.๑ กรณีที่ ๑ ไม่มีแหล่งเงินอื่นเข้ามาสมทบ

จากการประมาณการรายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อมในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จะอยู่ภายใต้สมมุติฐานที่คาดว่า ณ สิ้นปีงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถใช้จ่ายเงินได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และมีรายได้จากแหล่งเงินที่มีอยู่เดิม คือ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เงินต้น ดอกเบี้ยเงินกู้ และรายรับอื่น ๆ (เงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข เงินบริการและค่าปรับ) โดยไม่มีรายได้จากแหล่งอื่นเข้ามาสมทบ โดยใช้ฐานข้อมูลประมาณการจากผลการจัดสรรเงินกองทุนโดยเฉลี่ย เพื่อประมาณการใช้จ่ายเงินในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประมาณ ๕๐๐ ล้านบาท และโครงการ/กิจกรรมที่กองทุนสามารถสนับสนุนเงินได้จะต้องอยู่ในรูปเงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำ และควรเป็นโครงการขนาดเล็ก เพื่อให้กองทุนสามารถมีเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ที่ส่งคืนกลับเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถเป็นทุนหมุนเวียนได้ในระยะ ๕ ปี และควรกำหนดแผนจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม เงินกู้ : เงินอุดหนุน เป็น ๔๐๐ : ๑๐๐ ล้านบาท ดังนั้น วงเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุน

สิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ จะครอบคลุมการใช้เงิน ๒ ส่วน คือ งานบริหารกองทุน ในวงเงินรวม ๕ ปี จำนวน ๓,๓๖๙.๖๓ ล้านบาท และงานเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน ๓,๓๐๐.๗๘ ล้านบาท ดังตารางที่ ๕

๖.๒.๒ กรณีที่ ๒ การระดมทุนในระยะสั้น (ปีต่อปี) จากเงินงบประมาณแผ่นดิน

การประมาณการรายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อมในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จะอยู่ภายใต้สมมุติฐานที่คาดว่า ณ สิ้นปีงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถใช้จ่ายเงินได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และมีรายได้จากแหล่งเงินที่มีอยู่เดิม คือ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เงินต้น ดอกเบี้ยเงินกู้ และรายรับอื่น ๆ (เงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข เงินบริการและค่าปรับ) และมีรายรับจากงบประมาณแผ่นดิน มาเพิ่มเติมเพียงแหล่งเดียว อย่างน้อยปีละ ๑๐๐-๕๐๐ ล้านบาท (ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการการงบประมาณได้จัดสรรให้กองทุนสิ่งแวดล้อมวงเงิน ๑๐๐ ล้านบาท) ประมาณการรายรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่คาดว่าจะใช้จ่ายได้ จำนวน ๑,๓๗๔,๕๒๔,๑๘๐.๘๔ บาท โดยประมาณการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จะไม่ต่ำกว่าเงินกองทุนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ คือ ๖๐๐ ล้านบาท โดยจะต้องสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่มุ่งเน้นประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญและเร่งด่วน ภายใต้วาระแห่งชาติ หรือนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และกำหนดสัดส่วนเงินกู้และเงินอุดหนุน เป็น ๔๐๐ : ๒๐๐ ล้านบาท ดังนั้น วงเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ จะครอบคลุมการใช้เงิน ๒ ส่วน คือ งานบริหารกองทุน ในวงเงินรวม ๕ ปี จำนวน ๓,๕๖๙.๖๓ ล้านบาท แบ่งเป็นส่วนที่ ๑ งานบริหารกองทุน ๖๘.๘๕ ล้านบาท และ ส่วนที่ ๒ งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน ๓,๕๐๐.๗๘ ล้านบาท ดังตารางที่ ๖

๖.๒.๓ กรณีที่ ๓ การระดมทุนในระยะปานกลาง (๕ ปี) จากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง

การประมาณการรายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อมในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จะอยู่ภายใต้สมมุติฐานที่คาดว่า ณ สิ้นปีงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถใช้จ่ายเงินได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และมีรายได้จากแหล่งเงินที่มีอยู่เดิม คือ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เงินต้น ดอกเบี้ยเงินกู้ และรายรับอื่น ๆ (เงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข เงินบริการและค่าปรับ) และมีรายรับจากงบประมาณแผ่นดิน รวมถึงสถานการณ์ที่กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณสมทบจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒ (๑) ทั้งนี้การประมาณการรายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อมในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ คาดว่าจะมีเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมาสมทบกองทุนสิ่งแวดล้อมได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๕,๐๐๐ ล้านบาท โดยกองทุนสิ่งแวดล้อมจะต้องมีการกำหนดโครงการสนับสนุนที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อให้เกิดการใช้เงินที่หลากหลายวัตถุประสงค์และมีเป้าหมายบูรณาการร่วมกัน ทั้งนี้ ประมาณการเงินรายได้ที่คาดว่าจะใช้จ่ายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๒,๓๗๔,๕๒๔,๑๘๐.๘๔ บาท และจากการประมาณการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ.

๒๕๖๐ ควรจัดสรรเงินไม่ต่ำกว่า ๑,๖๐๐ ล้านบาทต่อปี โดยกำหนดสัดส่วนเงินกู้ : เงินอุดหนุน เป็น ๑,๑๐๐ : ๕๐๐ ล้านบาท ประมาณการการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมระยะ ๕ ปี ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ วงเงินรวม ๕ ปี จำนวน ๘,๑๑๙.๖๓ ล้านบาท แบ่งเป็นส่วนที่ ๑ งานบริหารกองทุน ๖๘.๘๕ ล้านบาท และ ส่วนที่ ๒ งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน ๘,๐๕๐.๓๐ ล้านบาท ดังตารางที่ ๗

๖.๒.๔ กรณีที่ ๔ การระดมทุนในระยะยาว

สืบเนื่องจากการปรับปรุง (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... หมวดที่ ๒ กองทุนสิ่งแวดล้อม ได้มีการกำหนดแหล่งรายได้เพิ่มเติม โดยเพิ่มแหล่งรายได้จากจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล และเงินค่าธรรมเนียมค่าบริการ ค่าปรับ หรือค่าภาษีอากรที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นของกองทุนหรือส่งเงินเข้ากองทุน เป็นต้น และคาดว่า ร่างกฎหมายดังกล่าวจะประกาศใช้และมีผลให้เงินดังกล่าวข้างต้นสามารถส่งเข้าเป็นรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมประมาณปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการประมาณการภายใต้สมมติฐานที่ คาดว่า ณ สิ้นปีงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถใช้จ่ายเงินได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และมีรายได้จากแหล่งเงินที่มีอยู่เดิม คือ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เงินต้น ดอกเบี้ยเงินกู้ และรายรับอื่น ๆ (เงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข เงินบริการและค่าปรับ) มีรายรับจากงบประมาณแผ่นดิน กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และแหล่งรายได้ที่เพิ่มขึ้น คาดว่าจะทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ต่อปี มากกว่า ๒,๕๐๐ ล้านบาท ดังนั้น กองทุนสิ่งแวดล้อมจะมีศักยภาพทางการเงินที่สามารถสนับสนุนการใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์ที่กฎหมายฉบับปรับปรุงได้กำหนด และเพื่อครอบคลุมปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ขยายวงกว้างขึ้น ได้แก่ การลงทุนเพื่อการก่อสร้างหรือปรับปรุงหรือขยายระบบบำบัดอากาศเสีย หรือน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียรวม ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน ผู้ควบคุมหรือผู้รับจ้างให้บริการ การอุดหนุนส่วนราชการสำหรับดำเนินการตามแผนจัดการคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการหรือกิจกรรมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อุดหนุนกิจการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอุดหนุนกรณีฉุกเฉินให้แก่หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบในการแก้ไข ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากภาวะมลพิษ เป็นต้น ในการประมาณการการใช้จ่ายเงินตามแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อมระยะ ๕ ปีข้างหน้า การใช้จ่ายเงินจะครอบคลุมถึงการใช้จ่ายเงินในสองส่วน คือ งานบริหารกองทุน และงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุนสิ่งแวดล้อม โดยวงเงินเพื่อการจัดสรรเงินกองทุนจะรวมอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ของงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ โดยมีวงเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ในกรณีที่ ๔ ในวงเงินรวม ๕ ปี จำนวน ๑๐,๙๖๙.๖๓ ล้านบาท แบ่งเป็นส่วนที่ ๑ งานบริหารกองทุน ๖๘.๘๕ ล้านบาท และ ส่วนที่ ๒ งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน ๑๐,๙๐๐.๗๘ ล้านบาท ดังตารางที่ ๘

ตารางที่ ๕ ประมาณการการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ระยะ ๕ ปี ภายใต้ แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ กรณีที่ ๑

งาน/ยุทธศาสตร์	ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		รวม ๕ ปี (ล้านบาท)
	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	
ส่วนที่ ๑ : งานบริหารกองทุน	๑๑.๘๙	๒.๒๙	๑๒.๖๓	๒.๒๑	๑๓.๓๓	๑.๘๔	๑๖.๐๐	๒.๐๖	๑๕.๐๐	๑.๘๘	๖๘.๘๕ (ร้อยละ ๒.๐๔)
ส่วนที่ ๒ : งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน	๕๐๗.๘๓	๙๗.๗๑	๕๕๘.๕๐	๙๗.๗๙	๗๐๙.๔๐	๙๘.๑๖	๗๖๒.๐๐	๙๗.๙๔	๗๖๓.๐๕	๙๖.๒๒	๓,๓๐๐.๗๘ (ร้อยละ ๙๗.๙๖)
ยุทธศาสตร์ที่ ๑. การพัฒนาศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๔.๖๔	๐.๘๙	๕.๐๐	๐.๘๘	๕.๕๐	๐.๗๖	๖.๐๐	๐.๗๗	๖.๐๕	๐.๗๖	๒๗.๑๙ (ร้อยละ ๐.๘๑)
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ	๓.๐๙	๐.๕๙	๓.๒๐	๐.๕๖	๓.๕๐	๐.๔๙	๔.๐๐	๐.๕๒	๔.๕๐	๐.๕๗	๑๘.๒๙ (ร้อยละ ๐.๕๔)
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ	๕๐๐.๑๐	๙๖.๒๓	๕๕๐.๓๐	๙๖.๓๕	๗๐๐.๔๐	๙๖.๙๑	๗๕๒.๐	๙๖.๖๕	๗๕๒.๕๐	๙๔.๘๙	๓,๒๕๕.๓๐ (ร้อยละ ๙๖.๖๑)
รวมวงเงิน ส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒	๕๑๙.๗๒	๑๐๐	๕๗๑.๑๓	๑๐๐	๗๒๒.๗๓	๑๐๐	๗๗๘.๐๐	๑๐๐	๗๗๘.๐๕	๑๐๐	๓,๓๖๙.๖๓

หมายเหตุ :

ส่วนที่ ๒ งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน จะประกอบด้วยงบประมาณเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และ งบประมาณเพื่อการจัดสรรเงินตามแผนการจัดสรรเงินประจำปีงบประมาณ

ตารางที่ ๖ ประมาณการการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ระยะ ๕ ปี ภายใต้ แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ กรณีที่ ๒

(วงเงินจากงบประมาณแผ่นดิน)

งาน/ยุทธศาสตร์	ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		รวม ๕ ปี (ล้านบาท)
	วงเงิน (ล้านบาท)	ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	ร้อยละ	
ส่วนที่ ๑ : งานบริหารกองทุน	๑๑.๘๙	๑.๙๒	๑๒.๖๓	๑.๘๘	๑๓.๓๓	๑.๘๔	๑๖.๐๐	๒.๐๖	๑๕.๐๐	๑.๙๓	๖๘.๘๕ (ร้อยละ ๑.๙๓)
ส่วนที่ ๒ : งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน	๖๐๗.๘๓	๙๘.๐๘	๖๕๘.๕๐	๙๘.๑๒	๗๐๙.๔๐	๙๘.๑๖	๗๖๒.๐๐	๙๗.๙๔	๗๖๓.๐๕	๙๘.๐๗	๓,๕๐๐.๗๘ (ร้อยละ ๙๘.๐๗)
ยุทธศาสตร์ที่ ๑. การพัฒนาศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๔.๖๔	๐.๗๕	๕.๐๐	๐.๗๕	๕.๕๐	๐.๗๖	๖.๐๐	๐.๗๗	๖.๐๕	๐.๗๘	๒๗.๑๙ (ร้อยละ ๐.๗๖)
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ	๓.๐๙	๐.๕๐	๓.๒๐	๐.๔๘	๓.๕๐	๐.๔๙	๔.๐๐	๐.๕๑	๔.๕๐	๐.๕๘	๑๘.๒๙ (ร้อยละ ๐.๕๗)
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ	๖๐๐.๑๐	๙๖.๘๓	๖๕๐.๓๐	๙๖.๘๙	๗๐๐.๔๐	๙๖.๙๑	๗๕๒.๐๐	๙๖.๖๖	๗๕๒.๕๐	๙๖.๗๑	๓,๔๕๕.๓ (ร้อยละ ๙๖.๘๐)
รวมวงเงิน ส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒	๖๑๙.๗๒	๑๐๐.	๖๗๑.๑๓	๑๐๐	๗๒๒.๗๓	๑๐๐	๗๗๘.๐๐	๑๐๐	๗๗๘.๐๕	๑๐๐.๐๐	๓,๕๖๙.๖๓

หมายเหตุ :

ส่วนที่๒ งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน จะประกอบด้วยงบประมาณเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และ งบประมาณเพื่อการจัดสรรเงินตามแผนการจัดสรรเงินประจำปีงบประมาณ

ตารางที่ ๗ ประมาณการ การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ระยะ ๕ ปีภายใต้ แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ กรณีที่ ๓

(วงเงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ๕,๐๐๐ ล้านบาท)

งาน/ยุทธศาสตร์	ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		รวม ๕ ปี (ล้านบาท)
	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	
ส่วนที่ ๑ : งานบริหารกองทุน	๑๑.๘๙	๐.๗๓	๑๒.๖๓	๐.๗๘	๑๓.๓๓	๐.๘๒	๑๖.๐๐	๐.๙๘	๑๕.๐๐	๐.๙๒	๖๘.๘๕ (ร้อยละ ๐.๘๕)
ส่วนที่ ๒ : งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน	๑,๖๐๗.๘๓	๙๙.๒๗	๑,๖๐๘.๕๐	๙๙.๒๒	๑,๖๐๙.๔๐	๙๙.๑๘	๑,๖๑๒.๐๐	๙๙.๐๒	๑,๖๑๓.๐๕	๙๙.๐๘	๘,๐๕๐.๗๘ (ร้อยละ ๙๙.๑๕)
ยุทธศาสตร์ที่ ๑. การพัฒนาศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๔.๖๔	๐.๒๙	๕.๐๐	๐.๓๑	๕.๕๐	๐.๓๔	๖.๐๐	๐.๓๗	๖.๐๕	๐.๓๗	๒๗.๑๙ (ร้อยละ ๐.๓๓)
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ	๓.๐๙	๐.๑๙	๓.๒๐	๐.๒๐	๓.๕๐	๐.๒๒	๔.๐๐	๐.๒๕	๔.๕๐	๐.๒๘	๑๘.๒๙ (ร้อยละ ๐.๒๓)
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ	๑,๖๐๐.๑๐	๙๘.๗๙	๑,๖๐๐.๓๐	๙๘.๗๑	๑,๖๐๐.๔๐	๙๘.๖๒	๑,๖๐๒.๐๐	๙๘.๔๐	๑,๖๐๒.๕๐	๙๘.๔๓	๘,๐๐๕.๓๐ (ร้อยละ ๙๘.๕๙)
รวมวงเงิน ส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒	๑,๖๑๙.๗๒	๑๐๐	๑,๖๒๑.๑๓	๑๐๐	๑,๖๒๒.๗๓	๑๐๐	๑,๖๒๘.๐๐	๑๐๐	๑,๖๒๘.๐๕	๑๐๐.๐๐	๘,๑๑๙.๖๓

หมายเหตุ : ส่วนที่ ๒ งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน จะประกอบด้วยงบประมาณเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ งบประมาณเพื่อการจัดสรรเงินตามแผนการจัดสรรเงินประจำปีงบประมาณ

และงบประมาณสมทบจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง (๑,๐๐๐ ล้านบาท/ ปี)

ตารางที่ ๘ ประมาณการ การใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ระยะ ๕ ปีภายใต้ แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ กรณีที่ ๔

(วงเงินจากแหล่งรายได้ตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมฉบับปรับปรุง)

งาน/ยุทธศาสตร์	ปี ๒๕๖๐*		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		รวม ๕ ปี (ล้านบาท)
	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	วงเงิน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละ	
ส่วนที่ ๑ : งานบริหารกองทุน	๑๑.๘๙	๑.๙๒	๑๒.๖๓	๐.๖๒	๑๓.๓๓	๐.๕๓	๑๖.๐๐	๐.๕๘	๑๕.๐๐	๐.๕๐	๖๘.๘๕ (ร้อยละ ๐.๖๓)
ส่วนที่ ๒ : งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน	๖๐๗.๘๓	๙๘.๐๘	๒,๐๐๘.๕๐	๙๙.๓๘	๒,๕๐๙.๔๐	๙๙.๔๗	๒,๗๖๒.๐๐	๙๙.๔๒	๓,๐๑๓.๐๕	๙๙.๕๐	๑๐,๙๐๐.๗๘ (ร้อยละ ๙๙.๓๗)
ยุทธศาสตร์ที่ ๑. การพัฒนาศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๔.๖๔	๐.๗๕	๕.๐๐	๐.๒๕	๕.๕๐	๐.๒๒	๖.๐๐	๐.๒๒	๖.๐๕	๐.๒๐	๒๗.๑๙ (ร้อยละ ๐.๒๔)
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ	๓.๐๙	๐.๕๐	๓.๒๐	๐.๑๖	๓.๕๐	๐.๑๔	๔.๐๐	๐.๑๔	๔.๕๐	๐.๑๕	๑๘.๒๙ (ร้อยละ ๐.๑๗)
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ	๖๐๐.๑๐	๙๖.๘๓	๒,๐๐๐.๓๐	๙๘.๙๗	๒,๕๐๐.๔๐	๙๙.๑๑	๒,๗๕๒.๐๐	๙๙.๐๖	๓,๐๐๒.๕๐	๙๙.๑๖	๑๐,๘๕๕.๓๐ (ร้อยละ ๙๘.๙๖)
รวมวงเงิน ส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒	๖๑๙.๗๒	๑๐๐.	๒,๐๒๑.๑๓	๑๐๐	๒,๕๑๒.๗๓	๑๐๐	๒,๗๗๘.๐๐	๑๐๐	๓,๐๒๘.๐๕	๑๐๐.๐๐	๑๐,๙๖๙.๖๓

หมายเหตุ :: *ใช้ฐานจากได้รับงบประมาณแผ่นดิน กรณีที่ ๒

ส่วนที่ ๒ งานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน จะประกอบด้วยงบประมาณเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ งบประมาณเพื่อการจัดสรรเงินตามแผนการจัดสรรเงินประจำปีงบประมาณ

บทที่ ๗ การขับเคลื่อนแผนแม่บท

๗.๑ แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติ

แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ เป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการกองทุนที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ และสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในระยะ ๕ ปีข้างหน้า ดังนั้น ในการขับเคลื่อนแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐–๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติ จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นความสำเร็จของแผนฯ ซึ่งหน่วยงานภายในกองทุนสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติ จำเป็นต้องมีความเข้าใจและเตรียมความพร้อมร่วมกับสถานการณ์การบริการจัดการกองทุนที่เปลี่ยนแปลงไปจากแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕–๒๕๕๙ เนื่องจากยุทธศาสตร์ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐–๒๕๖๔ ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพทางการเงินทั้งในด้านการมีรายรับที่มั่นคงและเพียงพอต่อการใช้จ่ายเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปรับปรุงแนวทางการจัดสรรเงินกู้ และ เงินอุดหนุน ให้บรรลุเป้าหมาย ตามแผนการจัดสรรเงินประจำปี รวมทั้งบรรลุหลักการของการเป็นทุนหมุนเวียน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรและการบริหารภายในกองทุนสิ่งแวดล้อม และ การเป็นกลไกทางการเงินที่ก่อให้เกิดผลผลิต และ ผลลัพธ์ ที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐–๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต้องมีการดำเนินการ (รูปที่ ๕) ดังนี้

๗.๑.๑. สำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อม ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม จัดประชุมสัมมนาเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม คณะอนุกรรมการฯ สำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อม กรมบัญชีกลาง และ บมจ.ธนาคารกรุงไทย เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม และการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปี พร้อมทั้งกำหนดให้มีเจ้าภาพหลักรับผิดชอบในการดำเนินงาน/โครงการตามยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด เพื่อแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

๗.๑.๒. การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผล กองทุนสิ่งแวดล้อมได้มีการตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อทำหน้าที่เสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนปฏิบัติการ และแผนจัดสรรเงินกองทุน ตลอดจนพิจารณาปรับปรุง และทบทวนแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและ

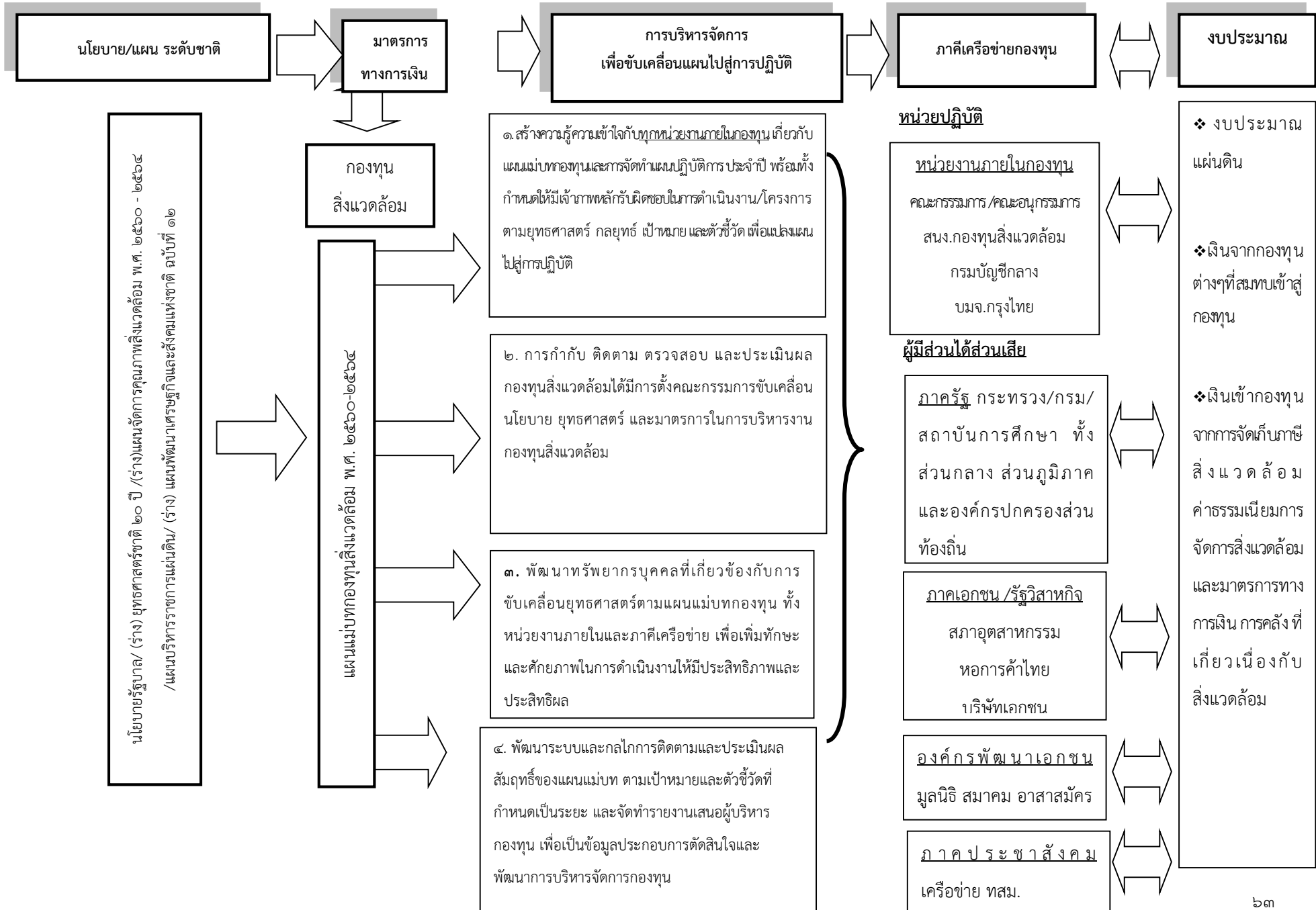
ข้อเสนอแนะกระบวนการ กลไกและมาตรการเพื่อขับเคลื่อนการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม ประสานและกำกับการดำเนินงาน รวมทั้งติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บท

๗.๑.๓. พัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ทั้งหน่วยงานภายในกองทุน และภาคีเครือข่าย เพื่อเพิ่มทักษะและศักยภาพในการร่วมดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทุน ให้บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๗.๑.๔. พัฒนาระบบและกลไกการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดเป็นระยะ และจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารกองทุน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและพัฒนากิจการบริหารจัดการกองทุน

ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม สำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการที่เหมาะสม ในแต่ละช่วงเวลา ภายใต้สถานการณ์และสภาพแวดล้อมภายใน – ภายนอกของกองทุนสิ่งแวดล้อม จึงควรมีการติดตามความก้าวหน้าของผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และประเมินผลสัมฤทธิ์ผล และรายงานต่อผู้บริหารเพื่อทราบทุกปี เพื่อนำผลที่ได้มาทบทวน ปรับปรุงและจัดทำแผนปฏิบัติงานกองทุนสิ่งแวดล้อมประจำปีงบประมาณ ให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่แท้จริง และเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ เมื่อแผนได้ดำเนินไปแล้วประมาณ ๑ หรือ ๒ ปี เพื่อนำผลการประเมินมากำหนดแผนเพิ่มเติมขึ้นอีก ประมาณ ๑ หรือ ๒ ปี เพื่อเสริมเข้ากับแผนที่ใช้อยู่ให้ครบ ๔-๕ ปี

รูปที่ ๘ แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๔

บทที่ ๘

การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ เป็นการติดตามและประเมินผลความสอดคล้องและความสำเร็จของยุทธศาสตร์ และการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนแม่บทว่า การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวทางการดำเนินงานที่บรรจุไว้ในแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม หรือไม่ และผลการดำเนินงานดังกล่าวตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ มากน้อยเพียงใด

๘.๑ แนวทางการดำเนินการ

ในการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ จะดำเนินการติดตามและประเมินผล ใน ๒ แนวทาง ดังนี้

๘.๑.๑. ติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการ ประจำปี เพื่อติดตามความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงยุทธศาสตร์ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม

๘.๑.๒. ติดตามและประเมินผลแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยติดตามประเมินผลเมื่อแผนได้ดำเนินไปแล้วประมาณ ๒ ปี เพื่อนำผลการประเมินมากำหนดแผนเพิ่มเติมขึ้นอีก ประมาณ ๒ ปี เพื่อเสริมเข้ากับแผนที่ใช้อยู่ให้ครบ ๔ ปี

๘.๒ กลไกดำเนินการ

๘.๒.๑ สำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยกลุ่มงานนโยบายและแผนการบริหารกองทุน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการติดตามและประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแผนปฏิบัติการ ประจำปีในปีถัดไป และกลุ่มงานติดตามและประเมินผล เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม เมื่อแผนได้ดำเนินไปแล้วประมาณ ๒ ปี เพื่อนำผลการประเมินมากำหนดแผนเพิ่มเติมขึ้นอีก ประมาณ ๒ ปี เพื่อเสริมเข้ากับแผนที่ใช้อยู่ให้ครบ ๔ ปี ทั้งนี้ สำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อม อาจดำเนินการเองหรือมอบหมายให้บุคคลภายนอก ดำเนินการตามความเหมาะสม

๘.๒.๒ การติดตามประเมินผลโครงการ กองทุนสิ่งแวดล้อมร่วมกับผู้แทนจากภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ติดตามและ ประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการ ประจำปี และให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อการปรับปรุงแผนปฏิบัติการ และการปรับปรุงแผนแม่บทกองทุน สิ่งแวดล้อมทุกๆ ๑ ปี รวมทั้งติดตามและประเมินผลผลสำเร็จและผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์ ทั้งในระดับ ยุทธศาสตร์และในภาพรวมของแผนแม่บทกองทุนฯ